Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

This paper was mailed
Tuesday, March 19, 1996.

Nepriklausoma Lietuva

• LITUANIE INDÉPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA •

Nr. 6 (56-ji metai) 1996 m. KOVO - MARCH 19 d. DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS 7722 George St., LASALLE,Que., H8P 1C4 Tel: 366-6220. $1.-

ĮVYKIŲ APŽVALGA

B.N.

KINIJA STENGIASI ĮBAUGINTI TAIWAN'Ą

Kinija, po vykdytų pratimų su karinėmis raketomis Taiwan'o sąsmaukoje, tęsė pratybas karo laivais ir lėktuvais, vartojant tikrą amuniciją. Todėl teko pratimų laikui uždaryti tarptautinio vandens kelio ruožą tarp Taiwan'o ir žemyno.

JAV Baltieji Rūmai ir Pentagon'o vadovybė pasmerkė Kiniją už taip arti Taiwan'o vykdomus pavojingus pratimus. Visiems aiškus šių pratimų tikslas: įbauginti gyventojus, artėjant ten pirmiesiesiems tiesioginiams prezidentiniams rinkimams kovo mėn.23 dieną.

Taiwan'o prez. Lee Teng-Lui pareiškė, kad tokio plataus masto pratybos ir užuominos apie galimus spaudimus, nesutrukdys demokratijos,, laisvės ir kilnumo siekimo Taiwane.

Kinija, savo ruožtu, prisibijo platesnio tarptautinio pripažinimo Taiwanui, kuris, Kinijos komunistinės vyriausybes nuomone, yra tiktai "atskilusi provincija". Jos laisvas ir pasiturintis gyvenimas sukelia pavydą kiniečiams ir baimę komunistiniam režimui.

JAV vyriausybė, reagavo ir nusiuntė į Taiwan'o Sąsmaukos tarptautinius vandenis du didžiuosius lėktuvnešius, parodydama, kad palaiko Taiwan'o žmonių demokratinę teisę nesijungti prie Kinijos ir laisvai balsuoti.

Kinija įspėja JAV, kad nesiųstų karo laivų ir toliau tęsia pavojingus manevrus, surasdami pretekstus juos pratęsti ir Haiti salų grupei iki dviejų dienų po rinkimų Taiwan'e.

Taiwan'o gyventojai laikosi vieningai ir sakosi nebūsią įbauginti.

ARAFAT'UI PADĖS IR AMERIKOS CIA

Po įvykdytų 4-rių savižudišku atentatų, per kuriuos žuvo 61, jų tarpe ir vaikų,Hamas organizacijos aršieji bandomi sutramdyti. Palestiniečių vadas Arafat'as papraše techninės pagalbos iš amerikiečių CIA, kuri pasiūlė informacijų apie HAMAS rėmimo grupuotes Viduriniuose Rytuose.

Sušaukta Taikos Vykdytojų Konferencija Izraelyje trukusi 2 dienas. Jai vadovauti buvo pakviesti prez. Bill Clinton'as ir Egipto prez. Hosni Mubarak'as. Diskutuota ne vien tiktai aktai prieš Izraelio valstybę, bet ir visas taikos vykdymo procesas.

Y.Arafat'as, griežtai pasmerkęs ekstremistų teroristinius veiksmus, įsakė suimti jų vadovus. T Ekstremisto nužudytojo Izraelio premjero Itzhak Rabin žmona Lea, pakartotinai, viešai ragina nesiduoti išprovokuojamiems kerštо veiksmams ir toliau siekti tikrosios taikos.

Į antiterorizmo programą žadėjo įsijungti ir Rusijos prez. B.Jelcin'as, Izraelio min.p-kas Šimon Perez'as, Jordano karalius Hussein'as, Marocco karalius Hasan'as, Arafat'as ir eilė Vakarų valstybių vadovų, jų tarpe ir Kanados min.p-kas Jean Chrétien'as.

Minimos konferencijos pasekmės priklauso nuo to, kiek kitų arabų kraštų vadovai sutars protestuoti prieš terorizmą Izraelyje. Laukiama ypač Sirijos pasisakymų.

Izraelio vyriausybė paskelbė neatitrauksianti savo karių iš Hebrono srities, kol Arafat'as neprivers suimti Hamas įtakingiausiųjų vadų.

Ypatingai reikalaujama Mohamed Dief'o,kuris esąs vyriausias teroristinių veiksmų sumanytojas ir vykdytojas.

MILŽINIŠKAS AIRIŲ KILMĖS MONTRALIEČIŲ PARADAS

Kovo men. 17 d., minint airių globėjo Šv.Patriko dieną, šimtatūkstantinė minia paradavo Montrealio pagrindinėmis gatvėmis ir sekė puikius paradinius vežimus, šokėjus, muzikantus, balionus ir žaliais dobilo lapais ir lapeliais išsidabinusius dalyvius ir žiūrovus. Pagrindinė tema t a i k a. Džiaugsmingoje, saulei šviečiant, nuotaikoje, niekas neprieštaravo dėl tokio daugiausia anglofonų parado nei šūkio.

ATSISVEIKINTA SU MONTRALIO FORUMU

FORUMO pastatas, jo arena- viena iš žymiausiųjų Montrealio istorijoje, kovo mėn. 11 d. išleido per savo vartus garsiąją ledo ritulio komandą CANADIENS negrįžtamai naujai ateičiai, į naują MOLSON CENTER kompleksą, kuris talpins 5.000 daugiau žiūrovų, negu FORUMAS.

FORUMO arenoje buvo treniruotasi, tobulintasi, pralaimėta, išauginta ledo ritulio sporto žvaigždžių kaip Richard, Beliveau, Lafleur, Lath, Dryden, Blake, Bouchard, Morenz, ir kt. FORUME buvo laimėta net 12 Stanley Taurių.Ši sporto arena tarnavo **72 metus**, sujungdama įvairias sporto generacijas, išaugindama žiūrovų tradicijas, suartindama ir kaimynystės gyventojus, verslininkus, frankofonus, anglofonus ir alofonus. Dabar šis judrus ir labai charakteringas Montrealiui, kvartalas, bijomasi, pradės smukti ir neaišku, kuria kryptimi keisis, jeigu keisis...

Ne tiktai sportui tarnavo FORUMO arena. Per 7 dešimtmečius joje suspindėdavo puikūs "Icecapades" spektakliai, Shreiner'io Cirko renginiai, operų dainininkų pasirodymai ir roko garsiųjų grupių koncertai.

SPALVINGA LIETUVIO ASMENYBĖ

Š.m.kovo mėn. 3 d., sekmadieninėje "The Gazette" laidoje, C sekcijoje atkreipė dėmesį didelė nuotrauka ir visas puslapis straipsnio, skirto mūsų tautiečio Aloyzo Stankevičiaus-Stankės daugiapusiškai biografijai ir veiklai. A.Stanké yra žinomas knygų leidėjas, žurnalistas, radijo ir TV programų dalyvis,dailės mėgėjas, paskutiniu metu susidomėjęs medžio skulptūromis.Labai populiarus Montrealio kultūriniame gyvenime.

Jis yra rašęs straipsnių ir apie Lietuvą Montrealio prancūziškoje spaudoje, savo laiku TV ir radijo programose supažindinęs kanadiečius su lietuvių tautodaile, liaudies dainomis (pastarųjų rinkinys su komentarais buvo transliuojamas per visą Kanadą).

Žurnalistė Dorota Kozinska išsamiai ir vaizdingai supažindina su Aloyzo šakota kūrybiška veikla. (Tik norisi nepraleisti pastabos, kad jos žodyne nėra miesto KAUNAS, o tik KOVNO, dar pagal senus įpratimus, turbūt, nes ir tarptautiniuose žemėlapiuose visur rašoma KAUNAS, VILNIUS, KLAIPĖDA...Red).

Straipsnyje minimi įvairūs A.Stankės leidiniai, jo susitikimai su pasaulio įžymybėmis , jų tarpe ir Dali, Dalai Lama, Gabrielle Roy, ir kt.

Sėkmės ir toliau Aloyzui Stankevičiui- Alain Stanké!

• BALTIC FIRE - dokumentinis filmas, sukurtas filmininkės Zoe (Rita) programoje , pasieks Vakarų Kanadą kovo mėn. 28 d.

Šis jos dokumentinis filmas buvo pristatytas ir mūsų visuomenei, kurį gerai atsimename.

L A T V I J O J E:

• Latvijos Parlamento Demokratų Partija **" Saimnieks", "Tėvynė" ir "Laisvė Latvijai"** partijos patvirtino reikalingumą paskelbti KGB dokumentus.

"Saimnieks" fakcijos vadovas Ivars Kezbers mato pavojų kad nepaskelbus tų dokumentų, jie gali būti naudojami šantažui. Koalicija taip pat pageidauja atgauti **visus KGB dokumentus,** liečiančius Latviją, kurie randasi **Rusijoje.**

Galimybių - nedaug: "Geros slaptosios tarnybos niekam neatiduoda savo medžiagos",- sako žinovai.

APIE ANKETAS STIPENDIJOMS

PRANEŠA

K A N A D O S L I E T U V I Ų F O N D A S

Stipendijoms gauti anketas galima pasiimti Fondo RAŠTINĖJE ARBA PAŠTU: Kanados Lietuvių Fondas, 1573 Bloor Str.,W.,TORONTO,ON M6P 1A6.

1996/87 mokslo metams skiriama dviejų rūšių stipendijos:

po $500,- iš **Skrebutėnų įnašų-13 stipendijų ir**
po $1.500,- iš **Koyelaičių ir Kantautų įnašų-3 stipendijos**

Pirmenybė teikiama KLF nariams arba jų vaikams.

VISI informaciniai reikalavimai turi būti išpildyti ir anketa pristatyta Fondo raštinėn **prieš š.m.gegužės 31 dieną.** Pavėluoti prašymai nebus svarstomi.

Apie stipendijos paskyrimą bus pranešta raštu, o pinigus gausite tada, kai prasidėjus mokslo metams pristatysite pažymėjimą, kad mokslo įstaigą lankote. Nesulaukus pažymėjimo iki š.m.rugsėjo 30 dienos, Jums skirta suma bus perleista kitam.

Ankstyvesnių metų anketos nebus svarstomos.

KLF Reikalų Vedėjas

****

1996 m. Montrealio Šeštadieninės mokyklos mokiniai atlieka Vasario 16 d. programą kanklėmis groja: iš kaires: Antanas Mickus, Antanas Staškevičius, Krista Ptašinskaitė; stovi: Alina Staškevičiūtė, Kristina Žiaugraitė, Mykolas Savignac, Paulius Mickus, Sebastijonas Ptašinskas.

Dešinėje darželio mokiniai Vasario 16-osios minėjime. Iš kairės: Aleksandras Forster, Tanja Dasytė, Kayla Piečaitytė, Mathieu Dasys, Nikolas Piečaitis, Aleksa Piečaityte, Medeinė Bučionytė, Ieva Kibirkštytė, Karina Paulauskaitė.

Nuotraukos J. Adamonytės.

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. 1952 Nr. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co., 7722 George St. La Salle, P.Q. H8P 1C4.

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje - $25.-
Rėmėjo - $30.-

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

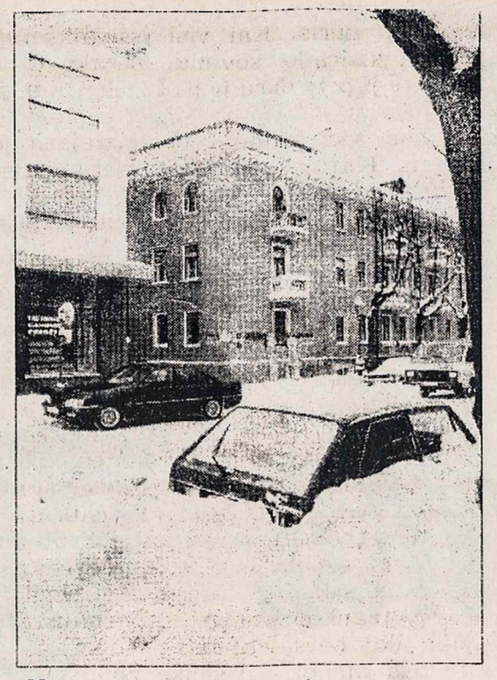

Viena Klaipėdos gatvių...
Nuotr. Artūro Šeštoko

Šiemet žiema buvo sunki ir kitur Lietuvoje.

Momentas iš minėjimo, skirto 75-osioms Troškūnų būrio metinėms. Iš kairės: Šaulių sąjungos Centro valdybos nariai J. Petrikas, V. Žiūra, LŠS vado pavaduotojas S. Ignatavičius, Anykščių raj. meras, šaulys S. Nefas, Kariuomenės vadas gen. J. Andriškevičius ir LŠS vadas R. Mintautas.
Nuotr. Jono Ivaškevičiaus

Lietuvoje

SURADO IGNALINOS ELEKTRINES KURO KASETE

Prieš kelis metus buvo dingusi beveik 5 metrų ilgio, kelis šimtus kilogramų sverianti Ignalinos elektrinės kuro kasetė. Iki dabar vadovai tvirtino, kad ji esanti tiktai "kažkur užsimetusi"...

Valstybės Saugumo Departamento tarnautojai vis dėlto surado tą kasetę. Ji buvo užkasta Visagino apylinkėse, apardyta. Mažesnė dalis panaudoto radio aktyvaus kuro iš jos jau buvo išimta.

Spėjama, kad dalį kuro pardavė, o vėliau, kai buvo iškeltas viešumon tos kasetės dingimas ir kilus dideliam viešam nepasitenkinimui, "prekybininkai" išsigando ir ją paslėpė.

Tokio tipo panaudotoje kasetėje yra uranijaus, kurį specialiai perdirbus, galima panaudoti branduolinio ginklo gamybai.

Praeitų metų gruodžio mėnesį Ignalinos jėgainę tikrino Tarptautinės Atominės Energetikos Agentūra ir patvirtino, kad dabar branduolinis kuras saugojamas tvarkingai.

Pagal susitarimą ši tarptautinė organizacija kas trys mėnesiai atvyksta į Lietuvą patikrinti branduolinių medžiagų apsaugojimą.

Ignalina traukia "ilgapirščius": "juodosios rinkos" veikėjai- jų 7-ni- buvo suimti su radioaktyviu metalu, vienos policijos, prokuratūros ir valstybės saugumo operacijos vykdymą.

Sulaikytieji apkaltinti neteisėtu radioaktyviųjų matavimo prietaiso dalių pardavinėjimu, neteisėtu šaunamojo ginklo laikymu bei pasipriešinimu pareigūnams atliekant tarnybinę pareigą.

Bylą tyrę prokurorai yra nustebinti, kad sandėliuose, iš kur pavogtas metalas, vyrauja didelė netvarka.
(Tai kaip toji minėta komisija taip užtikrintai kalbėjo apie tvarka? Gal gi "pašluodavo" netvarka po kilimu, iš anksto žinodami, kad tokia komisija atvyks?

BANKŲ KRIZĖ GALUTINAI IŠSISPRĖS GEGUŽĖS MĖNESĮ

Gėdingai susikompromitavę bankai -Lietuvos Akcinio Inovacinio, Litimpex ir Vakarų Bankas bandys iki gegužės mėnesio išsinarplioti iš krizės. jeigu jie savarankiškai nesusitvarkys, tuomet bus sujungti į Jungtinį Banką ,ir pradėtų veikti nuo liepos mėn. 1 dienos.

Lietuvos Banko valdytojas Reinoldijus Šarkinas tvirtina, kad programa vykdoma, Lietuvos bankų sistema veikia normaliai, išskyrus du-tris bankus.

Jis pažadėjo, kad darysiąs viską, kad nepasikartotų bankų bankrotai ir žadėjo stiprinti ju priežiūrą. Lito kursas nebūsiąs keičiamas.

PANEIGIA DERYBAS BET...

"Lietuvos Aide" buvo pasirodžiusi žinia, remiantis Rusijos spauda, kad P.Gylys vasario mėnesį Minskę "slaptai tarėsi su Gudijos prez. Aleksandr Lukašenka dėl specialios automobilių tranzito magistralės".

Š.m.kovo mėn. 8 d. AGEP agentūros žiniomis, Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerija patvirtino, kad Lietuva niekada nevedė jokių derybų dėl "specialaus" tranzito greitkelio tiesimo nei su Baltarusija, nei su Rusija: "Lietuva nepripažista nė vienai iš valstybių išskirtinių automobilių tranzito teisių per Lietuvos Respublikos teritoriją",- tvirtinama pareiškime.

Lietuvos laukuose

šią žiemą

Nuotr.

Ritvars Skuja

MAŽEIKIŲ MUZIEJUS RŪPESTINGAI TVARKOSI

Šalia įdomių miesto ir apylinkių liaudies menininkų darbų rinkinio, šiame muziejuje yra sukaupta ir nemenka monetų kolekcija iš 17 - 20 šimtmečio įvairių valstybių. Pernai, sausio mėnesio viduryje buvo eksponuoti lietuviški, latviški, Rytų Vokietijos skolinamosios kasos piniginiai ženklai ir rusiški pinigai.

Kovo mėn. surengtoje konferencijoje buvo padaryti 3 pranešimai apie numizmatikos mokslą, šaltinius, monetų kolekcionavimą. Apie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės monetas, panaudojant vaizdines priemones, pranešimą paruošė VENTOS Vidurinės Mokyklos istorijos mokytoja V.Juškevičiūtė, kitus pranešimus paruošė R.Lukošius ir P.Šverebas.

PAGERBTI PRIEŠ 75 METUS ŽUVĘ TROŠKŪNŲ BŪRIO ŠAULIAI

Lapkričio 21 d. sukako 75 metai, kai kovose už Lietuvos Nepriklausomybę su lenkais žuvo penki Troškūnų būrio šauliai - Petras Tunkevičius, Petras Liktoras, Jonas Budrevičius, Antanas Miškeliūnas ir Antanas Žarskus.

Šiai datai paminėti lapkričio 19 d. Troškūnuose Anykščių šaulių kuopos iniciatyva buvo suorganizuotas minėjimas, į kurį atvyko kariuomenės vadas gen. J. Andriškevičius, Tautininkų sąjungos pirm. R. Smetona, Anykščių rajono burmistras S. Nefas, LŠS-gos vadas R. Mintautas, pavaduotojas S. Ignatavičius, Centro valdybos nariai J. Petrikas ir V. Žiūra, Panevėžio, Ukmergės, Utenos ir Vilniaus rinktinių šauliai, Panevėžio motodesantinio batalijono "Geležinis Vilkas" kariai, Panevėžio ir Anykščių savanoriai.

Renginys prasidėjo bendra rikiuote ir raportu kariuomenės vadui generolui J. Andriškevičiui. Jungtinei rikiuotei vadovavo Anykščių ATG SKAT batalijono vadas vyr. leitenantas S. Petraška.

Troškūnų bažnyčioje buvo aukojamos Šv. Mišios už žuvusius šaulius, kurias koncelebravo kun. S. Filipavičius.

Po šv. Mišių šaulių, karių ir savanorių kolona, grojant Panevėžio savanorių pučiamųjų instrumentų orkestrui, nužygiavo iki šaulių žuvimo vietos. Čia rinkosi svečiai ir vietos gyventojai. Gėles ir vainikus padėjo bei žuvusiems šauliams skirtą paminklinę lentą pagerbė kariuomenės vadas gen. J. Andriškevičius, Tautininkų sąjungos pirm. R. Smetona, LŠS vadas R. Mintautas, šaulių rinktinių atstovai, svečiai ir vietos gyventojai. Anykščių burmistras S. Nefas pasakė, kad ši paminklinė lenta Troškūnų pagarbos vieta ir čia įvairių progų metu renkasi troškūniečiai. Nors iškasenomis ar kitais resursais nesame turtingi, tačiau už kitas tautas esame turtingesni dvasia, kadangi statant įvarius paminklus, mokame pagerbti savo didvyrius, mokame neužmiršti savo tautos išsivadavimo kovų.

Vėliau renginys persikėlė į Troškūnų vidurinę mokyklą kur pirmiausiai minėjimo dalyviai buvo pavaišinti karšta arbata, kava bei bandelėmis.

Aktų oficialiąją dalį pradėjo Anykščių ATG SKAT batalijono vadas vyr. leit. S. Petraška, pakvietęs skaityti pranešimą istorikę, hab. dr. R. Žebkaitę apie Lenkijos gen. Želigovskio įsiveržimą į Lietuvą. Gen. J. Andriškevičius kalbėjo apie svarbą pagerbiant kapus ir paminklus. Tokie renginiai neleis užmirsti juos ir žuvusiuosius. Pasveikino su artėjančia Lietuvos Kariuomenės diena.

Tautininkų sąjungos pirm. R. Smetona kalbėjo: "Esame viena šeima, viena giminė, kurią jungia vienas lietuviškas kraujas. Todėl prieš 75 metus žuvę penki Troškūnų ir šimtai tūkstančių už Lietuvos laisvę žuvę lietuviai vienaip ar kitaip yra mūsų giminaičiai. Turime visada būti pasiryžę atlikti savo, lietuvio, pareigą."

Šaulių sąjungos vadas R. Mintautas susirinkusiems smulkiai papasakojo apie lenkų kavaleristų įsiveržimą į Troškūnus, miestelio gynybą ir šaulių sušaudymą. LŠS vadas pdėkojo dr. Žebkaitei, gen. J. Andriškevičiui ir Tautininkų sąjungos pirm. R. Smetonai, Anykščių rajono burmistrui S. Nefui ir Anykščių savanoriams, Panevėžio "Geležinio Vilko" bataljono kariams, šaulių rinktinių atstovams už atvykimą, o Anykščių šauliams - už renginio organizavimą.

LŠS vado pavaduotojas S. Ignatavičius perskaitė LŠS Centro Valdybos nutarimą Nr. 022, kuriuo už parodytą sumanumą ir ištvermę pravedant taktines pratybas Pašventupio šile (1995 m. rugpjūčio mėn. 26-27 d.) Anykščių kuopos šauliams E. Smetonai, V. Paliokui, V. Pratapui, V. Juodzevičiui ir B. Talaikiui buvo pareikštos LŠS Centro valdybos padėkos. LŠS vadas R. Mintautas minėtiems šauliams įteike LŠS Centro valdybos Padėkos raštus.

Kariuomenės vadas gen. J. Andriškevičius būreliui anykštėnų įteikė Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Sąjungos pažymėjimus, tarp jų ir Anykščių kuopos šauliams V. Narbutui ir K. Bernotui.

Hab. mokslų dr. A. Tyla papaskojo apie Troškūnų miestelį ir žymiuosius Troškūnų gyventojus.

Meninėje minėjimo dalyje giedojo ir dainavo Panevėžio šaulių rinktinės mišrus choras ir Anykščių ATG štabo savanorių ansamblis. Minėjimas buvo užbaigtas Lietuvos Himnu.

Iškilmingas renginys, pagerbiant prieš 75 metus žuvusius Troškūnų šaulius, praėjo gražiai ir sklandžiai. Miestelio senbuviai pasakojo, kad tokie įspūdingi renginiai Troškūnuose buvo organizuojami tik tarpukario Lietuvoje. Troškūniečiams buvo proga pirmą kartą pamatyti Lietuvos kariuomenės ir Šaulių sąjungos vadus, tokią gausybę šaulių, savanorių karių, garbingų svečių. Tokie renginiai dar labiau suartina provincijos gyventojus su šauliais, savanoriais, kariais, o tuo pačiu ir šias struktūras. Bičiuliai išlieka bičiuliais visuose atžvilgiuose - ir rengiant kultūrinius renginius, ir sporto varžybose... ir kovos lauke.

Stasys Ignatavičius

MAŽEIKIŲ rajono Kultūros Namuose vyko mokslinė konferencija "Mažeikių praeitis ir dperspektyvos", kovo mėn. 2-3 d.d. Ją organizavo Mažeikių Muziejus ir Kultūros Rėmimo Fondas. Mažeikių miestas priklauso Telšių apskričiai, turi arti 50.000 gyventojų.

Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė Lietuvos istorikai, archeologai, pedagogai. Jų tarpe- dr. A.Nikžentaitis, vienintelis mokslininkas, tyrinėjęs XIII-XIV a. Mažeikių apylinkės istoriją. Ten jau XIII-XIV a. buvo gyvenama.

Pranešimą apie Šiaurės Vakarų Žemaitijos miestų herbus skaitė Lietuvos heraldikos specialistas dr.E Rimša.

Apie muziejaus istoriją kalbėjo vietos specialistai.

Susidomėjimas buvo didelis.

PAMINKLAS SAULĖS MŪŠIUI PAMINĖTI

1236 m. dabartiniame Joniškio rajone buvo sumuštas Kryžiuočių Ordinas.

Saulės Mūšiui vykstant, Livonijos ordinas pirmą kartą paminėjo Šiaulių vardą.

Saulės Mūšiui paminklo projektą laimėjo šiauliete architektė Virginija Taujanskienė,gavusi už tai premiją.
Birželio mėnesį numatoma, projektą išbaigus, jį pristatyti visuomenei.

Lėšų paminklui skirs Joniškio rajonas bei miesto savivaldybė.

Dvi paminklo paskatinamąsias premijas gavo vilnietis Karaliaus Mindaugo kolegijos kancleris Vytautas Bačkis ir pensininkė iš Joniškio Paulina Arūnienė.

ŽALIANYKŠTIS

KAIP PRISIAUGINTI PELARGONIJŲ

Diena ilgėja pastebimai, ir langai ilgiau šviesūs be lempų. Ties jais, ant palangių kur ne kur dar žydi pelargonijos - geraniumai, parneštos į kambarius iš sodelio, pasibaigus vasarai. Kai kas tokius parsineštus šių dėkingų ir jaukių, puošnių gėlių vazonus laiko tamsoje ir vėsumoje, vos ne vos palaistant per žiemą, apkarpytomis šakomis, laukiant nušvintant pavasario.

Dabar, kovo mėnesį jau pats laikas pasirūpinti, kad tokie išsaugoti, mėgstamųjų spalvų pelargonijų kelmeliai pasikeltų naujam vasariniam žydėjimui. Štai, keletas patarimų, kaip tai padaryti:

* Jeigu pelargonijos išbuvo ant šviesios kambario palangės per žiemą ir gal kiek ir žydėjo, jų stiebai, tikriausiai, gerokai ištyso. Reikia nukirpti juos iki kol lieka maždaug 10-12 cm.ilgio stiebai. Birželio mėnesį, kai jau galima vazonus išnešti laukan, jie bus išleidę naujų, pasiruošusių žydeti šakelių, kurios bus išdygusios arti nukirpimo tašku.

* Jeigu laikete pelargonijas per žiemą vėsioje tamsoje atneškite jas į šiltą, pačią šviesiausią vietą kambaryje, palaistykite. Jeigu per žiemą buvo išaugusios plonos šakelės ar lapai - nukirpkite, palikite tiktai vieną stiprų stiebą, apie 10-12 cm. ilgio.

Paruoštas vasarai pelargonijas reikia pradėti laistyti su skysta tręša, kaip pav., žuvų emulsija ar skystu jūražolių ("seaweed") skysčiu, kai tik pradeda dygti naujos šakelės.

Iš nukirptųjų šakelių galima užsiauginti naujus augalus. Reikia 9 cm.skersmens vazonėlio su perlitu kiekvienai atkarpai. Sušaknyja geriausiai, jei atkarpos yra apie 10-12 cm.ilgio, nukirptos kaip galima arčiau tos vietos, kur buvo išdygęs lapas. Reikia nuimti visus lapus, išskyrus du viršunėlėje. Tuomet panerti atkarpą į vandenį ir į miltelius, skatinančius šaknyjimą. Įsmeigti tokios šakelės, maždaug 7 cm. kotą į perlitą. Vazonėlį palaikyti kelias minutes vandenyje, nuvarvinti ir padėti šviesoje. Nedengti vazonėlio jokia plastika ar stikline. Perlitas privalo būti drėgnokas visą laiką. Vos tik pasirodo ženklai naujų lapelių, reiškia, kad sušaknijo. Tada galima pradėti laistyti pusės stiprumo tręša. Keliems lapams gerokai paaugus, atsargiai iškelti pelargoniją iš vazonėlio ir persodinti į mišinį: 3 dalys žemių, 1 d.vermikulito, 1 d.perlito.

Dėl visa ko, pasisodinkite daugaiau atkarpėlių, negu jums reikia, nes kai kurios gali ir nesišaknyti.

KAIP ZUIKUTIS SU EŽIUKU IŠGELBĖJO ŽVIRBLIUS NUO KATINO

Zuikutis su ežiuku nuėjo į muziejaus sodelį. Atsisėdo ant suoliuko ir šildosi prieš saulutę. Šalia krūmelyje šokinėjo, čirškė žvirbliai. Pamatęs paukštelius juodas negeras katinas ėmė sėlinti tvorele. Jis pamažu slinko, slinko, o po to tik strykt ir sučiupo žvirbliuką. Nusinešė toliau ir suėdė.

Zuikutis subarė katiną:

- Kaip tau negėda mažus žvirbliukus gaudyti! Ką jie tau blogo padarė?

O katinas tyliai murkia sau po nosim:

- Murr, murr, murr... Pagavau riebų žvirblį. Pagausiu dar riebesnį.

- Palauk tu, begėdi, - sako ežiukas, - mes tave pamokysim! Žinosi, kaip silpnus žvirblelius skriausti!

Ežiukas atsistojo vienoje krūmų pusėje, o zuikutis kitoje. Kai tik katinas pradeda slinkti prie žvirblių, zuikutis ir ežiukas tuojau šaukia:

- Bėkit, bėkit, paskubėkit! Begėdis katinas nori jus suvalgyti!

Tai išgirdę žvirbliai purpt nuskrenda tolyn ir sutupia ant medžio šakų.

"Ką daryti? Gal pulti zukikį ir nuvyti?" - galvoja katinas. Jis paraitė ūsus, pasipūtė, kad būtų baisesnis, užrietė uodegą ir puole zuikį. Bet šis buvo labai stiprus ir narsus, nes valgė daug kiškio kopūstų, be to, rytais darė mankštą. Plojo priekine koja pribėgusiam katinui per šoną. Katinas nugriuvo, o ežiukas dar bakstelėjo spygliais jam į nosį.

- Žinosi, kaip mano draugą pulti!

Katinas atsikėlė, nusišluostė nosį ir nuėjo prie muziejaus sodelyje stovinčių patrankų. Atsitūpė ir galvoja: "Ši patranka nutaikyta tiesiai į medį, kuriame tupi žvirbliai. Kad šausiu iš patrankos, tai numušiu jų visą šimtą ir zuikį išgąsdinsiu. Tik kur gauti šratų ir parako?"

Katinas nupėdino į muziejų. Ten pasislėpė už užuolaidos ir laukia, kol uzrakins duris. Kai visi išsivaikščiojo, katinas tarp senų ginklų susirado šovinių, paraką iš jų susipylė į maišiuką, pastatė jį prie durų ir liko laukti, kol jas atidarys.

O pelės, pajutusios, kad visi žmonės iš muziejaus jau išėjo, ėmė žaisti slėpynių. Katinas tik capt vieną ir suvalgė. Guli sotus ir murma:

- Murr, murr, murr... Skani buvo pelė. O rytoj valgysiu dar skanesnės žvirblienos.

Rytą atėjo žmonės, atrakino muziejaus duris. Katinas įsikando maišelį su paraku į dantis ir spruko lauk. Vienas narsus peliukas nubėgo iš paskos pažiūrėti, ką katinas darys. Gi šis užlipo ant patrankos, supylė į jos vamzdį paraką, nušoko ant žemės, renka nuo tako mažus akmenukus ir murma:

- Murr, murr, murr... Šitas akmenukas kampuotas, bus geras šratas. Murr, murr, murr... Šitas akmenukas apvalus, bus geras šratas. Nušausiu jais žvirblių visą šimtą. Pasidėsiu į šaldytuvą, kada panorėsiu, tada valgysiu.

Peliukas nežino, ką daryti, kaip pagelbėti žvirbliams. Žiūri - ant suolo sėdi zuikis su akiniais ir skaito laikraštį. Peliuks pribėgo prie jo ir sako:

- Katinas ruošiasi iš patrankos šaudyti į žvirblius. Jau parako į vamzdį pripylė, tuoj bers šratus.

- Žvirbliai, skriskite pas mane! - pašauke zuikis.

Peliukas paukšteliams papasakojo, ką katinas ruošiasi daryti. Atskrido ir kregždutė.

- Nebijokit, broleliai. Jūsų nenušaus, jei persikelsit į medį už patrankos ir tenai tupėsit. Katinas, nors ir stiprus, bet patrankos nepasuks į kitą pusę, o mes, kregždutės, tuo tarpu moliu užlipdysim patrankos vamzdį.

- Vyt, vyt, vyt! - pašaukė kregždutė.

Į jos šauksmą atskrido visas būrys kregždžių. Sužinojusios, kokia bėda gresia jų draugams žvirbliams, kregždutės tuoj nuskrido prie balos molynėje. Iš ten snapeliuose nešė molį ir lipdė juo patrankos vamzdžio kiaurymę. Katinas į ją jau buvo supylęs visą maišelį šratų. Belaukdamas žvirblių, jis ramiai snaudė. Kregždutės gi dirbo iš visų jėgų ir užpildė patrankos vamzdį. Smagiai kaitino saulutė, ir molis greitai sudžiūvo. Tada zuikutis atsisėdo ant suoliuko prieš patranką ir skaito sau laikraštį. Šalia jo į medį sutūpė ir patys drąsiausi žvirbliai.

Išsimiegojęs nubudo katinas ir apsidžiaugė:

- Bus vakarienei ir zuikienos, ir žvirblienos.

Paraitė katinas ūsus ir šovė iš patrankos. Pasigirdo baisus trenksmas, plykstelėjo ugnis. Gi patranka susprogo ir tapo gelžgalių krūva. Liepsna apdegino katinui veidą.

- Taip jam ir reikia. Tegul nepradeda karo su narsuoliais, - tarė zuikis gerokai išsigandusiems žvirbliams.

Jis įsikišo laikraštį į kišenę, nusiėmė akinius ir, atsisveikinęs su savo draugais, nušuoliavo į mišką ieškoti kiškio kopūstų. Skaniai jų pavalgė ir nuėjo miegoti.

Gi katinas nuo to laiko neskuta nei barzdos, nei ūsų, kad nesimatytų jo apdegusio snukučio. Nebešaudo jis ir iš patrankos. Taip šaunusis zuikutis su savo draugais ežiuku, peliuku, žvirbliais ir kregždutėmis nubaudė labai negerą katiną.

KARALIUS MINDAUGAS IR DIDŽIOJI LIETUVOS KUNIGAIKŠTYSTĖ

/tęsinys/

(J.J. B.)

Taip Vakarinės Europos bendruomenė, negalėdama toliau išlaikyti Romos valdžio rėmų, pradėjo organizuotis krikščioniškais pagrindais. Gimsta nauja 'entity', vadinama 'Christendom'- mistinė bendruomenė, jungianti tikinčiuosius visose barbarų kunigaikštystėse, kur TIKĖJIMAS tampa šios naujos sistemos patriotizmu. Ji buvo sumanyta ir organizuojama Bažnyčios. Bet tai dar nė viskas... Vykupai tampa 'Dievo vikarais', o Popiežius reikalauja dar didesnio autoriteto, titulo: nustatymo standartų Bažnyčios elgesiui ir doktrinai, mokslui. Abi šias jėgas jis paskelbia esant p a v e l d ė t a s iš Šv. Petro (Petrine doctrine), nes Šv. Rašte yra pasakyta "Thou art Peter and upon this rock I will build my church". Be to dar buvo remiamasi tradicija, kad Petras buvo pirmasis Romos vyskupas.

Bet kol kas, visa tai palieka tik teorija, be betkokios politinės kontrolės. Reikalai pasikeičia, kuomet 732 m. CHARLES MARTEL sumuša maurų (musulmonų) pajėgas prie P o i t i e r s ir tampa 'krikščionių didvyriu' (Christien hero), nes tai buvo laikoma TIKĖJIMO PERGALE. Tačiau, šis tampa kraliumi be titulo. Pagal frankų (liaudų) tradiciją 'karaliumi' (kunigaikščiu) galėjo tapti tik Merovingiečių (Jūros Žalčio) dinastijos palikuonis. Nei Charles galvoje, nei įstatymuose, nei tradicijoje nebuvo kitokių galimybių kaip atskirti titulą nuo karališkos dinastijos (šeimos), kuri pagal Arijų įsitikinius, buvo suteikta Dievo (iš Perkūno), gi Charles buvo b o k u r a s , (kaip vėliau Šv. Vladimiras), nelegalus paveldėtojas (o gal ir Mindaugas?).

Šios problemos sprendimas palieka jo sūnui PAUPINIUI (Pépin) išspręsti, arba kaip išrasti k a r a l i ų d i n a s t i j ą (Carolingian dynasty). Gal jis ir nebuvo toks karingas, kaip jo tėvas Karolis, tačiau pasirodė esąs dvigubai geresnis politikierius. 741 m. jis pasikviečia vienuolį Boniface neva reformuoti nusmukusią frankų bažnyčią. Jau pats pakvietimas pakėlė jo prestižą popiežiaus akyse ir reformų pravedimas pakėlė Pépin autoritetą, sudraudžiant daug vyskupų. Pépin numatė, šie šilti ir artimi santykiai su Roma gali pasitarnauti "Kingship problem" išsprendimui.

751 m. jis bando išstumti frankų kunigaikščių kilmės tradiciją (kaip vėliau Jogaila), prašydamas popiežiaus, kaip "the supreme authority on divine law" įsikišimo. Reikia pastebėti, kad A r i j ų tradicijos karališkas šeimas laikė sudievintomis, t.y. paveldėjančiomis iš Perkūno truputį "mėlyno kraujo". Padedant, jei nepritariant, tam pačiam Bonifacui, Pépin perleidžia į Romą popiežiui ZACHARIAS "apkrautą" klausimą: "Whether or not it was good that those called kings should have no power to rule". Popiežius, kuris buvo užimtas l o m b a r d ų ("lungobardi" - lietuviai barbarai- "barzdočiai") išsiplėtimu ir karštais religiniais ginčais su Konstantinopoliu, negalėjo jo atstumti, nes reikėjo tvirtų sąjungininkų. Be to, toks klausimas jam suteikė seniai, dar nuo Gregory laikų, lauktą progą - sudaryti sąjungą tarp popiežiaus (papacy) ir frankų monarchijos - VISIŠKAI NAUJOS MONARCHIJOS!

Suteikdamas palankų atsakymą, popiežius taptų skolininku vienam iš galingiausių vyrų Vakaruose ir galėtų priversti Pépin jam paklusti morališkai, nes Bažnyčios tradicija buvo "that temporal authority should be vested only in those entitled to it by their ability and conduct". Todėl Zacharias atsakė, kad titulas (karaliaus) turi priklausyti tam, kuris turi j ė g ą , kas sutinka su Šv. Augustino pasakymu "A king (rex) is so called because he rules (a regendo)".

Kadangi PEPIN jau buvo įrodęs savo tinkamumą, kaip galingas ir teisingas valdovas, be to, nieko nebuvo galima jam prikišti privačiame gyvenime, todėl Zacharias jam taip atsakė: "It is better that he who possesses power be called king, than he who has none" - GERIAU KAD TAS KURIS TURI JĖGĄ BŪTŲ VADINAMAS KARALIUMI, NEGU TAS KURIS JOS NETURI... (kaip Vytautas, ne Jogaila).

Ginkluotas šiuo popiežiaus pateisinimu PEPIN tuojaus (Nov. 751) sušaukia visus kilminguosius ir, pagal seną bet abejotiną frankų tradiciją bei vysupų patepimą šventais aliejais (kas irgi buvo naujenybė), i š r e n k a m a s frankų karaliumi. Teisėtas sosto paveldėtojas CHILDERIC III (Chilperic II sūnus), prieš tai jam simboliškai nukerpant ilgus plaukus, uždaromas į vienuolyną (lyg kalėjimą) kartu su jo sūnumi, kur po metų jis "miršta". Šitaip gimsta (yra įvedama) k a r a l i ų d i n a s t i j a (Carolingian dynasty) ir karaliaus titulas, kuriuo vėliau pasinaudojo CAROLUS MAGNUS (Didysis Karalius) arba Charlemagne (nors jis tuo nepasitenkino ir ieškojo Imperatoriaus titulo). Tačiau toks PEPIN (kaip vėliau Mindaugo bei Jogailos) sosto užėmimas buvo a i š k i i š d a v y s t ė - "was a clear breach of his fealthy to the Merovingian dynasty" (P. Doxon, Barbarian Europe, N.Y., 1976, p. 98).

Tuo tarpu popiežius STEPHEN II, Zacahrijo paveldėtojas, nesigailėjo nieko, kad sustiprintų šią 'Carolingian rule'. Jo didžiausia dovana Pépin'ui buvo abejotinos vertės c e r e m o n i j a , pagal kurią Vakaruose buvo įvesta "the concept of sacred kingship" - "Šventosios karalystės prasmė". Ši apeiga (rite), pirmą kartą atlikta senojo Bonifaco ir vėliau paties Stephen, pasiekė savo kulminacijos tašką, kuomet PEPIN buvo pateptas šventu aliejumi, neva pagal Seno Testamento karalių investavimą (and whose purpose was probably to rid him of oath breaking), bet greičiausiai, kad jis nesulaužytų savo priesaikos.

Taip Pépin tampa karaliumi 'Dievo malone' ir valdo pagal 'popiežiaus besąlygines sankcijas' (under papal sanctions of awsame power). Nuo dabar frankams uždraudžiama, grąsinant ekskomunikacija, r i n t k i s karalių iš kitos nei 'karalių dinastijos' šeimos; sukilimas prieš jų karališką autoritetą tampa ne tik nuodėme, bet nusižengimu (crime). Nuo dabar k a r o l i n g i e č i a i karaliai privalėjo:

- užlaikyti teisę ir įstatymus (aprobuotus Bažnyčios, t.y. "Nihil obstat");
- apginti Bažnyčią nuo priešų (barbarų Arijų);
- valdytis pagal krikščioniškus dėsnius;
- apginti ir platinti tikėjimą ir bendrai atlikti kitas pareigas, kurias Pépin (tarsi Paleckis prie Stalino) prisiėmė ir pripažino, kuomet jis pareiškė: "To us the Lord kad entrusted the care of government".

Daugeliu atvejų šitoks Bažnyčios Pépin pašventinimas (kaip Mindaugo ar Jogailos) įrodo jos perorganizavimą per paskutinius tris šimtmečius po romėniškų Vakarų. Ši ceremonija, kulminuojanti legaliu ir taikingu p e r d a v i m u j ė g o s (titulo, autoriteto), sukuria atsakingą laikinį a u t o r i t e t ą - patį galingiausią, kurį Vakarai (ne Arijai) pažįsta nuo imperatoriaus THEODOSIAUS 395 m. mirties: "The Christian ethic had been grafted onto barbarian rule and it would never again be absent from government in the West" - krikščioniška moralė buvo prikergta barbarų įstatymams (Statutams, kurių buvo daugelis, pagal skirtingas PRUTENIO išskirstytas kunigaikštystes, kitų vadinamas "karalystes"). Tai tiek apie karalių dinastijos gimimą ir jos titulo įvedimą.

4. Mindaugas ir karaliaus titulas

Kaip minėjome, Mindaugas nepajėgė p a v e l d ė j i m o teise užimti Didžiojo Kunigo vietą, nors jis to laibai geidė (jis buvo tik eilinis kunigaikštis): "MINDAUG was an astute but perfidious politician, whose a m b i t i o n was not only to displace his brother-in-law (Erdvil) as king of Lithuania, but to unite all the Aistian (Aryan) nations and their conquered Slavonic territories (išvaduotas iš mongolų jungo, t.y. rasėnus) into an EMPIRE and set himself up as the emperor (Basileus, Didysis Kunigas)" (Th. Pichel, p. 89).

Matyti, kad jis jau buvo pasidaręs net ir vaškui antspaudą su tokiu titulu, bet dar bijojo Krivių Kolegijos, kuri viena galėjo jį tokiu legaliai pripažinti: "Mindaug feared the powerful positions of the Aistian (Aryan) Elders, who were responsible for perpetuation of c u s t o m s , and sole j u r i s d i c t i o n in all matters of litigation within these nations". Būdamas tokioje padėtyje jis (kaip Pépin anksčiau) sugalvojo planą, kaip pasiekti šią poziciją neišprovokuojant Kr. Kolegijos ir nepažeidžiant jų senovinės p a v e l d ė j i m o tradicijos.

Mindaugo panaudoti metodai yra aiškiai nusakomi rasų kronininko H. Paszkiewicz (The origin of Russia, N.Y., 1954): "...he began to kill his brothers and his nephews, and others he expelled from their lands and began to reign alone over the whole Lithuanian land". Lordas Gleichen (Baltic and Caucasian States. London, 1923) dar priduria: "Mindaug overcame three rivals within his country, and secured unity". Bernard Parres (History of Russia, N.Y.,1944) paaiškina, kaip jis tai padarė "Mindaug persuaded his rivals to march on Smolensk and, while they were on campaign, he made himself master of his country!"

Panaikinęs opoziciją į Didžiojo Kunigo sostą, jis reikalavo kad būtų pripažintas kaip vienintelis legalus paveldėtojas. Kad sustiprinus reikalavimą, jis pradėjo papirkinėti savo priešus, susidėjo net su kryžiuočiais ir prašė Katalikų Bažnyčios atsiųsti kunigų, jog s u n a i k i n u s aisčių (Arijų) pagoniškas tautas, kurios valdėsi t e o k r a t i š k a i , ir jų vietoje įsteigti n a u j ą k a t a l i k i š k ą t a u t ą , kuriai jis vadovautų. Remdamasis katalikiškų kraštų vadovų nusistatymu, kad "Aistian nations were NON-EXISTANT" (nes buvo priešingo Arijų tikėjimo, t.y. vadinami pagonimis), todėl jų kraštai neteisėtai užimti ir neturi valdymo teisės, kurią tik Dievas suteikia, jis pradėjo elgtis kaip i m p e r a t o r i u s .

Mindaugas, kaip anksčiau Pépin, išnaudojo savo asmeniniam pasisekimui kiekvieną panašų Bažnyčios galvojimą, taip užtikrindamas draugus savo pozicijos apgynimui. Pirmasis žingsnis todėl buvo k r i k š t a s ir popiežiaus Inocento IV jam karūnos atsiuntimas 1253 m. Tačiau ir tai jam nepadėjo apjungti ar suvienyti v i s u s Aisčius po savo vėliava, kaip kad kalba kai kurie istorikai. J o t v i n g i a i , nors jis gal ir įgijo jų simpatiją, nesidavė būti paperkami sidabro ar kitomis dovanomis ir jam nepakluso, o ž e m a i č i a i šiaurėje visiškai nebuvo jo valdžioje (įskaitant ir rasų žemes, į kurias buvo išsiųsti jo varžovai). Istorikas kun. A. Jusaitis (The History of Lithuanian Nation, Philadelphia, 1918) tai patvirtina: "MINDAUG did not succeed, however, in u n i t i n g a l l (Aistian) nations. There remained Jotvingia in the south and Samogitia in the north who were not under his domain".

Kuomet Žemaitijos Senieji (Kriviai Arijai) parodė savo nepasitenkinimą Mindaugo susidėjimu su 'katalikiškais draugais', tai Mindaugas panaudojo Bažnyčios įsteigtą išimtinę teisę, kad "Žemaitija yra neegzistuojantis kraštas" (tarsi indėnų Amerikoje), todėl jis, kaip ir Šv. Romos Imperijos imperatoriai, pasielgė panašiai, atiduodamas dalį žemaitijos Latvijos kalaviiuočių ordinui, o jo asmeniškam patarėjui vyskupui Kristijonui irgi nemažą plotą žemių Žemaitijoje (pagal seną moto: "divide et rege" - dalink ir valdyk).

Tačiau apie 1265 m. Mindaugo jaunesnis sūnėnas TRENIOTAS (Žemaitijos kunigaikštis), kuris iškilo kaip garsus karo vadas vietoje Mindaugo (nedalyvavusio nei viename svarbesniame žygyje prieš mongolus, ar kryžiuočius, ar slavus), surinko užtektinai medžiagos įrodymui jo įtarimo, kad Mindaugas buvo susidėjęs su priešais prieš visus Aisčius kaip jų i š d a v i k a s . Taip pat buvo atidengtas jo sąmokslas pasigrobti Žemaitijos turtus (atimtus iš mongolų dar Ringaudo laikais, neva mongolų pagrobtus iš katalikų bažnyčių) ir, jei jis juos sugrąžins jų savininkams - taps i m p e r a t o r i u m.

Tai dar ne viskas: Treniotas sužinojo daugiau faktų, kad Mindaugas buvo tiesioginiai atsakingas už jo tėvo Ringaudo nužudymą (kaip Jogailos -Kęstučio - paskutinio Krivaičio ir gal Vaidilutės - jo žmonos Birutės. Kodėl mūsų 'pamaldūs istorikai' jų nemini?! Jis taip pat įtarė Mindaugą įsivėlusį į giminių iššudymą... Visų šių faktų akivaizdoje atkeršijimas (atsilyginimas už 'gerus darbus') buvo neišvengiamas, ką turėjo atlikti Trenioto vyčiai. Deja, atsitiktinu atveju, ta garbė teko Žemaitijos princui DAUMANTUI...

Pavydus Mindaugas dar 1263 m. pasiuntė Daumantą su jo kariuomene į Brianską, giliai į r a s ė n ų kraštą (suslavėjusių rusų), tarsi dabartinę Gudiją, taip išvengdamas šio pagalbos prūsams. Toks elgesys buvo laikomas kaip katalikiško karaliaus t a u t o s interesų pažeidimu. Be to, Mindaugas dar norėjo pasigrobti Daumanto jauną žmoną, kas jam dalinai pasisekė, nors vienai nakčiai.

Kada Daumantas sugrįžo į Lietuvą ir sužinojo apie tai, jis vieną dieną palaukė pakelėje ir... Mindaugą nužudė. Šis epizodas yra gerai dokumentuotas pagal A. Rambaud (History of Russia, P.F. Collier Co.N.Y.,1898), nors dauguma istorikų laiko Treniotą jo žudiku be jokių paaiškinimų. Po to Daumantas pabėgo į Pskovą, kur jis priėmė 'krikštą' ortodoksų tikėjime ir TIMOFEI vardą. Jis tada buvo pakeltas į kunigaikščių titulą ir vadinamas 'Prince of Rus' (Rasėnų princas). Po jo mirties buvo greitai kanonizuotas ir tapo visų garbinamas kaip Pskovo šventas patronas.

/bus daugiau/

PARTIJOS AUKSAS

/ tęsinys/

Igor Bunič

Šiuo atveju patenkinti buvo visi: ir tie, kurie grupavosi apie Trocki, norėdami bėgti iš šalies, ir galėjo šia akcija dar labiau suapvalinti savo daugiamilijonines sąskaitas Vakarų bankuose, ir tie, kurie grupavosi apie stiprėjantį Staliną, ketindami likti, kad be rūpesčių gyvendami užkariautoje Rusijoje, paverstų ją savo būsimųjų avantiurų baze, plėšikavimo ideologiją - valstybės religija, o patį Leniną - naujos religijos stabmeldžių dievaičiu.

Cerkvės buvo išplėštos, kaip įsakė Leninas. Sušaudyta 40 tūkstančių dvasininkų, djakonų ir vienuolių, taip pat apie 100 tūkstančių tikinčiųjų, priklausiusių bažnytinėms "dvidešimtinėms" ir bendruomenėms. Grynas pelnas sudarė pustrečio milijardo rublių (labai kukliu nedrąsių pertvarkos ir viešumo epochos istorikų vertinimu). Vakarų specialistų nuomone, šį skaičių reikėtų padidinti trigubai. Vis dėlto šventyklų ir vienuolynų buvo labai daug ir jie egzistavo vidutiniškai po 300 metų. Priminsiu, kad ARA išleidusi 137 mil. dolerių, pamaitino ir išgelbėjo nuo mirties daugiau kaip 20 mil. pasmerktųjų. Tarybinė statistika rodo, kad 1922-23 m. grūdų užsienyje buvo nupirkta už 1 mil. rublių, ir tai tik sėklai.

Dėl galvijų ir žemės ūkio padargų. Jų apskritai nebuvo. Kurgi dingo tie nesuskaičiuojami turtai? Juk, jei būtų padaliję po lygiai, kaip žadėjo, ir tik juos, tai net nualinta Rusija butų sugebėjusi greitai virsti turtinga ir klestinčia, panašia į Kuveitą. Bet, suprantama, nieko panašaus neįvyko, nes tikslas buvo visiškai priešingas. Nikalojus Bucharinas, pats niekingiausias ir bailiausias iš bolševikų vadeivų, o todėl garsiau ir nuoširdžiau už kitus žavėjęsis revoliucijos vado užmoju, su pasimėgavimu prisiminė tas dienas: ..."Mes nudyrėme bažnyčiai kailį, ir už jos "šventąsias vertybes" varome savo pasaulinę propagandą, ničnieko nedavę badaujantiems; prie GPU mes pastatėme savo "bažnyčią" stačiatikių popų padedami, ir jos jau neįveiks jokios pragaro jėgos! Mes pakeitėme filaretų katekizmo paistalus mano širdžiai miela "Komunizmo abėcėle", Dievo įakymus - politinių mokymu, nuplėšėme nuo vaikų kryžiukus ir smilkalų maišelius, vietoj ikonų pakabinome "vadus", ir pasistengsime Pachomui ir "apačioms" atverti komunistiniu padažu paskanintus Iljičiaus šventuosius palaikus... Kvailių šalis!" 1922 metų gegužę patriarchas Tichonas buvo suimtas kartu su visais Šventojo sinodo nariais. 32 metropolitai ir arkivyskupai buvo sušaudyti. Tačiau po oficialių žodžių "sušaudymas" dažnai slypėjo žvėriška rafinuota žmogžudyste. Kijevo metropolitas Vladimiras sumaitotas, iškastruotas, nušautas ir nuogas išmestas pasityčiojimui; Peterburgo metropolitas Venjaminas, kuris turėjo pakeisti patriarchą jo mirties atveju, paverstas ledo stulpu šaltyje apipylus vandeniu, o paskui paskandintas; Tobolsko vyskupas Germogenas, kadaise savo noru važiavęs su caru tremtin, buvo gyvas pririštas prie garlaivio rato ir sukapotas mentėmis. Permės arkivyskupas Andronikas, praeityje garsus misionierius Japonijoje, gyvas užkastas žemėn. Černigovo arkivyskupas Vasilijus nukryžiuotas ant kryžiaus ir sudegintas. "Reikia būtent dabar pamokyti tą publiką taip, kad keliasdešimt metų nedrįstų nė galvoti apie jokį pasipriešinimą. Leninas".

Karštligė, pasaulio biržose, kurią sukėlė staigus aukso kainų kritimas, specialistai sieja su dideliu šio metalo plūstelėjimu į pasaulio rinkas iš Rusijos. "Bolševikų partiją, dabar valdančią šią nelaimingą šalį, visiškai galima pavadinti "geltonojo velnio partija", - rašė Anglijos laikraštis "Guardian" 1923 metų kovą. Jam antrino "Time": "Tai, kad kairieji socialistai aukcione nusipirko du šešiaaukščius namus Londono mieste po 6 mil. svarų sterlingų už namą ir už 4 mil. svarų sterlingų pastatė pompastišką paminklą Karlui Marksui jo palaidojimo vietoje liudija, kad bolševikai Maskvoje turi kur leisti pinigus, konsfiskuotus iš Bažnyčios neva badaujantiems padėti. Mes tik dabar pradėjome suprasti, kokia turtinga šalis buvo sunakintoji Rusija."

Vidurinė Azija po mongolų antplūdžio, Europa po 30-ties metų karo, "Prancūzija po 10 metų trukusio maro epidemijos - viso to, kartu paėmus, negalima lyginti su tuo, kuo virto Rusija po nepilnų Lenino valdymo metų. Dauguma išsilavinusių Rusijos žmonių dingo: žuvo ar iš siaubo pabėgo iš šalies. Daugiamilijoninės žmonių masės teroro, karo veiksmų ir bado išstumtos iš apgyventų vietų, išsibarstė po visą šalį. Ikirevoliucinis negausus proletariatas buvo visiškai likviduotas. Pažangesni agrarininkai, tvarkantys savo ūkius pagal Europos standartus buvo arba iššudyti, arba pabėgo nežinia kur. Ekonomika žlugo. Kadaise pats galingiausias pasaulyje upių laivynas buvo sunaikintas. Rusijos pasididžiavimas - geležinkeliai - buvo sugriauti, riedmenys sunakinti. Sugriautos cerkvės stūksojo gaisravietėse kaip žuvusios civilizacijos paminklai.

Rusija virto lauku, nusėtu mirusiųjų kaulais: nebekyla nei protesto, nei pasipiktinimo. Visi pavargo, visi pažeminti ir sužlugdyti. Svarbiausia - viskas išvogta ir išplėšta. Nuo išdraskytų imperatorių kapaviečių iki išversti visų gyvųjų ir mirusiųjų kišenių. Didžioji visų laikų afera sąlyginiu pavadinimu "Pasaulinė revoliucija" baigėsi. Nėra duomenų skaičių, kiek kainavo ši "priemonė". Visas didžiules ir turtingos šalies, kuri vadinosi Rusija, nacionalinis turtas susiliejo į vieną milžinišką "PARTIJOS AUKSO" luitą. Tačiau tai dar ne pabaiga. Priekyje juodu debesiu slinko dar baisesnė ateitis.

1922 m. gruodį įvyko gana nemalonus netikėtumas. Šveicarijos bankas paskelbė Lenino laiduotojui Rotšteinui, kad jo atstovaujamos firmos (o jis atstovavo bolševikų partijai) pagrindinio kapitalo pinigai, nurodžius savininkams (arba jų įgaliotiems asmenims), mokėjusiems sudėtingą devizų ir šifrų kombinaciją, pervesti į tris skirtingas sąskaitas su naujomis devizomis ir šifrų kombinacijomis. Pinigai asneninėse sąskaitose liko nepaliesti. Senis Parvusas vėl pademonstravo Leninui, kad joks reikalas, ypač finansinis, nemėgsta diletantizmo. Leniną ištiko apopleksija.

Šiek tiek atsigavęs, Leninas, nepaisydamas gydytojų ir artimųjų protestų, įsako nuvežti jį į Kremlių, kur įsitikina, kad visi blogiausi būgštavimai pasitvirtino. Kabinete atlikta nuodugni krata. Atidarytas seifas, iš kurio paimti visi "archisvarbūs" dokumentai, tarp jų bankų laidavimai. Čekių knygelės ir visa kolekcija užsienio pasų. Dingo ir ištikimasis Gorbunovas...

chicago

Edvardas Šulaitis

KALBININKAS PROF. PETRAS JONIKAS IŠKELIAVO AMŽINYBĖN

Prof. dr. Petras Jonikas vienas iš žymiausiųjų užsienyje dirbusių kalbininkų, paskutiniu metu gyvenęs Čikagos vakariniame priemiestyje - Riverside, IL, mirė 1996 m. vasario 3 d. sulaukęs 89 metų amžiaus. Jis yra buvęs Vilniaus universiteto lietuvių kalbos docentu, Lietuvių Mokslo akademijos narys, Pabaltijo universiteto pokario metais Vokietijoje profesorius.

1949 m. prof. Jonikas atvykęs į Čikagą, suorganizavo Lituanistikos Institutą ir 1955-56 metais buvo šio instituto prezidentu.

1970-73 m. buvo Čikagos universtiteto Lietuvių ir Baltų kalbotyros profesorius. 1958-60 m. dėstė lituvių kalbą Aukštuosiuose lituansitikos kursuose, o taip pat dirbo Pedagoginiame Lituanistikos Institute, ir iki 1976 metų buvo šio instituto rektoriumi.

Prof. Petras Jonikas daugiau negu 30 metų dalyvavo lietuvių kultūrinėje veikloje. 1950 m. jau buvo Čikagos lietuvių kalbos draugijos pirmininku, prisidėjo prie V. Biržiškos "Aleksandryno" leidimo. 1958-60 metais redagavo Amerikoje atgaivintą "Gimtąją kalbą", paraše ir išleido bent trejetą stambių veikalu. Pirmasis jų - "Lietuvių Kalbos Istorija" pasirodė 1952 metais, 1972 m. išėjo jo veikalas "Lietuvių Bendrinės Kalbos Kūrimasis" ir 1987 m. - "Lietuvių Kalba ir Tauta Amžių Būvyje". Šioje knygoje jis pareiske: "Taip aš ir baigiau savo literatūrinį lietuvių kalbos darbą, linkėdamas palaimos tautai, kuriai savo gimimu priklausiau ir ilgą savo amžių ištikimai dirbau".

Prof. P. Jonikas yra žemaitis, gimęs 1906 m. kovo 25 dieną Antvingyje, prie Ringės upelio, dabartiniame Raseinių rajone, kur jo tėvai buvo ūkininkai. Jis mokesi Tauragės vid. mokykloje, mokytojų seminarijoje, o nuo 1927 metų - Kauno universitete, kuriame studijavo lietuvių kalbą, literatūrą ir pedagogiką. Vėliau specializavosi Rygos, Vienos ir Karaliaučiaus universitetuose.

Prof. P. Jonikas palaidotas vasario 8 d. Lietuvių Tautinese kapinėse, prie Čikagos.

KREPŠININKAMS BROLIAMS NORKAMS 75 METAI

Senesnieji sporto megėjai tiek Lietuvoje tiek išeivijoje, gerai prisimena dvynius brolius, krepšininkus Vytautą ir Algirdą Norkus, kurie šiuo metu gyvena JAV rytuose, ir sausio 28 d. atšvente savo 75-uosius gimtadienius. Pirmasis iš jų, kuris populiariai vadinamas Vitoliu, žaidė Lietuvos krepšinio rinktineje, kuri 1939 m. Kaune laimėjo Europos čempionų vardą Algirdas (vadinamas Aliuku) į Lietuvos rinktinę pateko 1940 metais.

Šie 1921 m. Kaune gimusieji vyrai šioje sporto šakoje pradėjo reikštis 1936 m. "Aušros" berniukų gimnazijos krepšinio komandoje. Vėliau abu studijavo Vytauto Didžiojo universitete, kur Vytautas gilinosi į fizinio auklėjimo sritį, o jo brolis - į technikos mokslą. Pradžioje jie abu žaide "Grandies" klube. 1941 m. Vytautas pradėjo reikštis Kauno "Perkūne", o Algirdas - Kauno Teniso klubo krepšinio komandoje (1944 m., šis klubas buvo vienas iš geresniųjų krepšinyje visoje Lietuvoje).

Pabegus nuo Sovietų invazijos, jie atsidūrė Vokietijoje, kur žaidė Kempteno "Šarūno", vėliau - "Margio" reprezentacinėse komandose. 1945 m. rugsėjo 19-21 dienomis Augsburge (Vokietijoje) įvykusioje Pabaltijo Tautų Olimpiadoje lietuvių rinktinė (šalia brolių Norkų dar žaide broliai Andruliai, Duliūnas ir Šventickas), laimėjo meisterio vardą (latvius įveikė 33-18, estus 44-15). Netrukus po to jie sekmingai visur pasirodydavo. Paminėtina jų pergalė dar tais pačiais metais prieš 71-ąją amerikiečių divizijos rinktinę (31-26).

1949 m. broliai Norkai iš Vokietijos atvyko į JAV bet čia jau aktyviame sporte nepasireiškė. Dabar jie yra pensininkai ir ramiai leidžia dienas. Vytautas Norkus 1989 m. viešėjo Lietuvoje ir dalyvavo iškilmese Kaune, skirtose 50 metų sukakties nuo 1939 metų pergalės Europos krepšinio pirmenybėse atžymėjimui.

Š.m. sausio 12 d. "Draugo" dienraštyje buvo patalpinta klaidinga žinia apie Vytauto Norkaus mirtį, bet vėliau paaiškėjo- nebuvo tikra. Vytautui ir jo broliui Algirdui reikia palinketi dar daug metų ir taip pat padėkoti už gražias akimirkas krepšinio aikštelėse!

LIETUVOS KONSULATAS ČIKAGOJE - PO KILUSIO TRIUKŠMO - VEIKS

Lietuvių spaudoje, o ir amerikiečių laikraščiuose nuskambėjo žinia apie Lietuvos gen. garbės konsulato Čikagoje uždarymą. Apie tai paskelbe ir jau dešimtį metų tokias pareigas einantis Lietuvos gen. garbės konsulas Vaclovas Kleiza, kuris pareiškė, kad šis uždarymas yra laikino pobūdžio. Tokį žygį žengti esą paskatino lėšų stoka ir dėl to buvo nuspręsta laikinai sustabdyti konsulato veiklą. Buvo teigiama, kad lėšos ypatingai sumažėjusios po to, kuomet nereikia vizų važiuojantiems į Lietuvą iš JAV, kas anksčiau konsulatams duodavo nemaža pajamų.

Taip pat ir Čikagos lietuvių tarpe buvo tam tikro sujudimo dėl šio uždarymo. Aktyviųjų balsai pasiekė kai kuriuos Amerikos politikos veikėjus (ypatingai lietuvių kilmės). Laimei, nuo vasario mėn. 1 d. neveikęs konsulatas vėl atidaromas vasario mėn. 20 d. Jis, kaip ir anksčiau, dirbs Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus pastato patalpose nuo 10 val. ryto iki 1 val. p.p.

Apie šio konsulato reikalus komentavo Lietuvos ambasadorius Washington'e dr. A. Eidintas ir garbės konsulas Vaclovas Kleiza per Čikagos lietuvių popietinę radijo programą vasario 15 d.

Ambasadorius buvo nustebęs, kad dauguma žmonių, nežinodami tikros padėties skubėjo pasmerkti nekaltus žmones. Jis teigė, kad net buvo noreta iš Lietuvos gen. konsulato New Yorke Čikagon perkelti žmogų, kuris būtų laikinai tvarkęs reikalus iki kol padėtis būtų išspręsta. Garbės konsulas V. Kleiza pasisakė, kad jo nuomone, būta politinių sumetimų dėl to reikalo, iškėlimo net amerikiečių spaudoje. Jis taip pat pažymėjo, kad toliau eis garbės konsulo pareigas. Paklausus, ar jis sutiktų būti karjeros konsulu (kadangi vėliau Čikagoje tokį konsulatą žadama atidaryti), jis atsakė, kad niekas į jį tuo reikalu nesikreipė, bet davė suprasti, jis nebūtų prieš. Tik kaip žinome, karjeros konsulu turėtų būti Lietuvos pilietis, taigi jam, be abejo, reikėtų ją įsigyti.

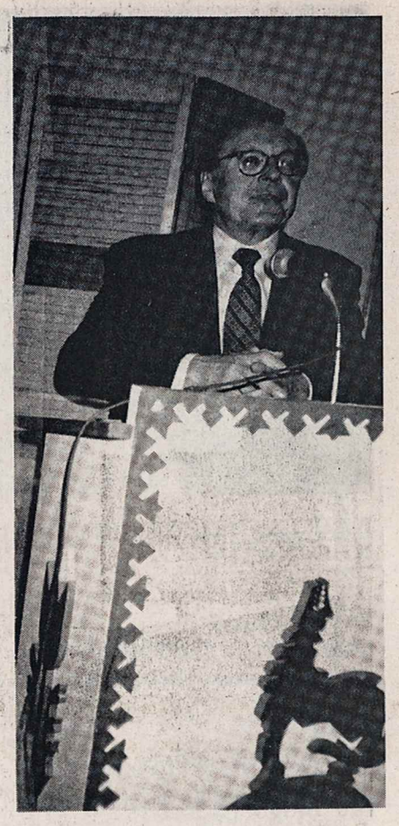

Lietuvos Gen.Garbes Konsulas Vaclovas Kleiza kalba Čikagos lietuviams. Jis dažnokai pasirodo ivairiuose musu tautiečiu subuvimuose.

Nuotr: Ed.Šulaičio

NEAIŠKŪS SLIDINĖTOJAI IŠ LIETUVOS ČIKAGOJE

Vasario 14 d. į Čikagą atskrido 7 vyrai ir viena moteris iš Lietuvos, kurie save pasivadino slidinėtojais. Jie sakėsi vykstą į Salt Lake City, Utah valstijoje slidinėti. Jie įtartinai atrodė JAV imigracijos įstaigos darbuotojams ir O'Hare aerouoste atvykėlius ilgai tardė, o šie visaip aiškinosi. Vienu metu atrodė, kad jie bus grąžinti atgal į Lietuvą.

Teko kalbėtis su prašytu juos pasitikti žmogumi, kuris irgi stengėsi atvykėliams padėti. Jis net davė mano telefoną, kuriuo man skambino imigracijos pareigūnas, klausdamas ar aš žinau atvykėlių pateiktas pavardes - žmogaus Salt Lake City ir vieno Lietuvoje.

Galų gale atvykėliai buvo įsileisti. Įdomu, ar apie šiuos slidinėtojus ką nors žino Lietuvos sporto pareigūnai? O gal tai tik "slidinetojai", kurie bet kokiu būdu nori patekti į JAV ir čia pasilikti,kad "garsintų" lietuvių vardą???

(Būtų naudinga susisiekti su duotu adresatu Lietuvoje ir jeigu reikalas tikrai įtartinas - verta rimčiau susidomeți. **Red).**

Kariai internacionalistai ištisą parą budėjo prie ištaigingos dviejų aukštų vilos, buvusių didžiojo kunigaikščio Sergejaus Aleksandrovičiaus užmiesčio rūmų Gorkuose. Speiguotą 1923 m. Kalėdų naktį jie išgirdo šiurpų klyksmą, kuris, regis, sklido tiesiai iš po namo. Buvo gili naktis, danguje švietė pilnatis. Trakstelėję savo išmėgintų austriškų karabinų spynomis, sargybiniai pradėjo slinkti link tos vietos, iš kur aidėjo kauksmas, nusprendę, kad prie vilos iš miško atsliūkino vilkai. Bet vilkų nebuvo. Pirmojo aukšto įstiklintoje verandoje supamajame krėsle sėdėjo Leninas su šimtasiūle ir veltiniais. Pakėlęs išsekusį veidą į mėnulį, jis pratisai ir šiurpiai kaukė. Piktoji dvasia šaukėsi savo brolių kosmose, prašydmasi laisvėn. Jis savo darbą padarė...

Per spengiantį šaltį 1924 m. sausį darbininkai kastuvais ir laužtuvais kasė pamatų duobę laikinajam mauzoliejui. Laužtuvu buvo prakirstas kanalizacijos vamzdis, bet šalčio sukautytos sprągos niekas nepastebėjo. Vos atšilus vamzdis sprogo, užliedamas savo turiniu mauzoliejų. Sužinojęs apie tai, namų areštą kenčiantis patriarchas Tichonas liūdnai pastebėjo: "Kokie palaikai, toks ir balzamas".

Stalino epocha

Niūriai apžvelgdamas jam atitekusį Lenino palikimą, Josifas Stalinas turėjo pakankamai priežasčių būti nepatenkintas. Pirma, kaip niekas kitas, jis jautėsi apvogtas. Išties, jis - CK narys, pirmosios Lenino vyriausybės narys, daręs, galima sakyti, nešvariausią darbą, blaškydamasis po pilietinio karo frontus, kiekvieną minutę rizikuodamas būti nušautas, nudurtas, suplėšytas į gabalus, buvo apgautas. Pasirodo, kol jis iki kelių skęsdamas kraujyje, šiltine sergančiųjų mėšle ir tuo pat metu kapstydamasis neišbrendamame Naujosios Bizantijos intrigų purve, siuntė į Maskvą iš visų šalies kampų ešelonus su auksu ir grūdais (kurie buvo brangesni už auksą), visa tai už jo nugaros buvo vagiama, siunčiama užsienin, pervedama į asmenines sąskaitas, į akcinių bendrovių ir įsigytų bankų sąskaitas. Negalima sakyti, kad jis apie tai apskritai nieko nežinojo. Žinoma, žinojo. Bet tikrojo užmojaus nenujautė, kaip nenujautė ir to, kad jo dalis (jo teisėta dalis!) bus tokia juokingai maža. Išsturntas iš "Kremliaus virtuvės" ir Kominterno į tautybių liaudies komisaro ir butaforinės Darbininkų ir valstiečių inspekcijos pirmininko pareigas, Stalinas anaiptol ne iš karto ėmė suprasti, kas gi dedasi bolševikų užkariautoje Rusijoje. Beje, jam tik rodėsi, kad jis kažką supranta, nes kiekviena diena, pateikdama naujų staigmenų, įtikinėjo, jog ką nors suprasti labai sunku, o gal net neįmanoma. Baigėsi pilietinis karas, ir milijonai akių su nebyliu klausimu žvelgė į Leniną: kada gi, kaip tarėmės, dalysimės po lygiai tai, kas pripléšta? Leninas, išraiškingai išversdamas tuščias kišenes, leisdavo suprasti, kad dalyti nėra ko - prakeikti buržujai pabėgo ir išsivežė viską iki paskutinės kapeikos. Net vinis iš sienų ištraukė ir visą druską garlaiviais išvežė. O apie kitką nėra ko nė kalbėti. Daugelis, žvalgydamiesi į šalis, tikėjo. Daugelis - ne, įtardami visuotinę apgaulę. Stalinas tikėjo, nes žinojo - iždas tuščias nelyginant Mėnulio krateris. Įtarė, kad pinigai ne iždė. O kurgi? Šis klausimas domino jį patį. Bet ne mažiau jį domino ir tai: o ką toliau daryti. Paaiškėjo, kad niekas, net pats Leninas, jokių aiškių planų neturėjo ir, tai dar keisčiau, - niekas apie tai rimtai negalvojo. Darbas padarytas, atėjo metas išnykti, ištirpti, pakeisti slapyvardžius ir gyventi nesukant galvos, klausantis, kaip ošia Atlanto ir Ramiojo vandenyno mūša. Taip manė tie, kurie sugebėjo gerai prisiplėšti. O tokių buvo koks trisdešimt. Ką daryti likusiems?

Paskelbė NEPą, kad atsikvėptų ir pagalvotų. Ir staiga Leninas iš tarptautinio proletariato vado netikėtai virto vienvaldžiu Rusijos valdovu ir pradėjo svajoti apie pasaulinę revoliuciją, ir kaip atkurti Rusijos imperiją su 1914 metų sienomis. Iš pradžių nepatikėjo ir jo kalbų užrašus slapta siųsdavo psichiatrų ekspertizei - ar tik vadas nebus kuoktelėjęs? Iš ten atsakė, kad panašu: pernelyg emocionaliai ir impulsyviai kalba, frazės trūkinėja, apstu prieštaravimų, nėra nuoseklios prasmės. Bet prasmė buvo. Ir Stalinas ją bemat suprato. Pasaulinė revoliucija neišdegė, vadinasi, kaip ir pranašavo Iljičius, "mes pražuvome". O kad nežūtume, reikia sukurti galingiausią valstybę (kuri pagal Lenino teoriją jau turėjo apmirti) ir būtent šia galingiausia valstybe kaip įrankiu įvykdyti pasaulinę revoliuciją.

(Bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Sudieu, Senute Europa !.. Daugiau Nesimatysim

Vytautas A. Jonynas

Praha - pasakų miestas Bohemijos centre

Photos by Elmars Rudzitis /A.F.I./

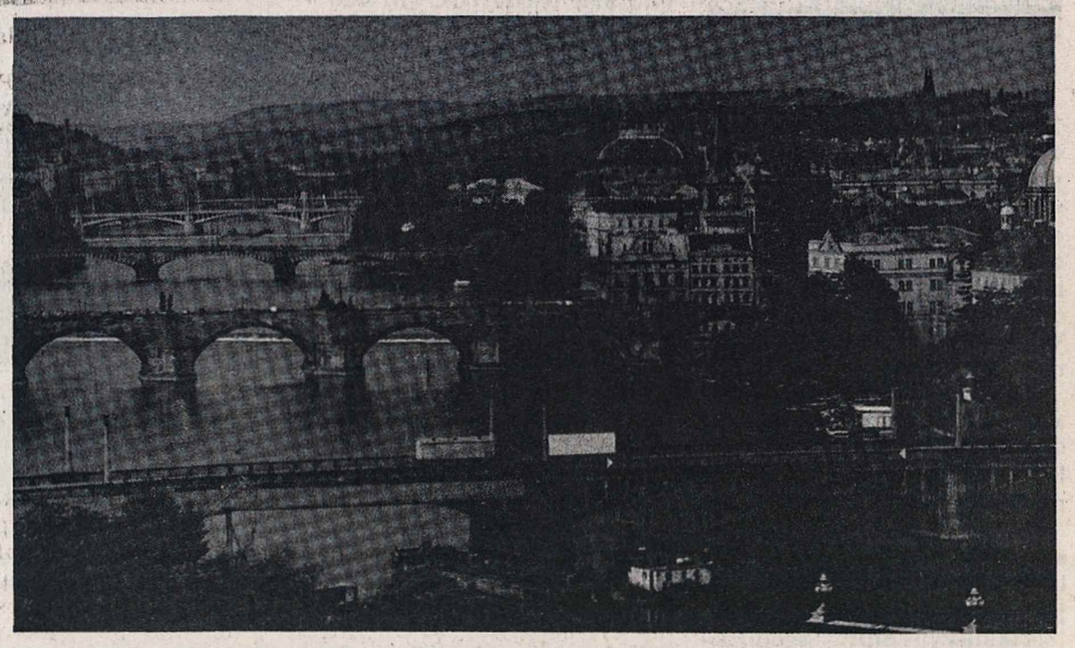

Garsieji Prahos Vltava tiltai.

Žinoma, susipažinti su britais, suvokti jų skirtingą mentalitetą, jų "stiff upper lip" laikyseną, begalinę meilę šunims, arkliams, katėms ir kitiems gyvulėliams, jų taurų paprotį dekoruoti kaip jaukiausią namų kampelį, išvietę ar atsiduoti gėlininkystei, neteko. Iš viso, neįmanoma per tokį trumpą laiką perprasti miesto dvasią , net ir iš anksto prisiskaičius, kaip kad aš mėginau daryti Prahos atveju.

Kas buvo išskirtinai žavu kelionėje? Kas paliko giliausią įspūdį?

Bendra išvada paprasta. Pavežiojo mus atsakančiai ir galėjom įsitikinti, kad Vokietijoje, Austrijoje, Vengrijoje ir kitur yra nuostabių gamtos kampelių. Nelauktai įspudinga pasimatė, sakysim, Weserio slėnio panorama. Ypatingai atsigaiveliojom prie Balatono ežero (Vengrijos "jūros"), tyvuliuojančio savo žalsvais vandenimis, panašiais kaip Žaliųjų Ežerų prie Vilniaus. Labi nejaukiu pasimatė Chimsee, po to kai Ūta papasakojo, kad jį nelauktai ištinka sumaištys ir audros. Reto grožio vieta buvo Mondsee kurortas, Salzkammergut srityje. Įspudinga vieto vė prie ežero buvo ir Fuschersee. Pavadinimas tobulas, nes ten vilose susitelkę visokie apgavikai, mafiozai, "fušeriai". Nepatikrintom žiniom, atostogauja tenai ir musiš kiai eks-nomenklatūristai. Kur tik tų lietuvių nėra?!!!

Nustebino pareinys. Žinojom Lorelei legendą, bet niekas nebuvo mums sakęs, kad jis nusėtas išlikusių riterių plėšikų pilimis, kurias dabar paverčia viešbučiais, o vienas jų augina sakalus šeikams ir sultonams. Deja, niekas tą dieną nebuvo jų paleidęs paskraidyti.

Paskui tikrai pritrenkė savo grožiu ir platybe bei vynuogynais Mozelio slėnys, pro kurį vingiuoja,it "susimastęs tamsus Nevėžis" Mozelio upe. Kaip paprastai, stebėtino grožio vietovaizdžiuose, prisiminė idiliškas Radaus ko posmas:

"Noksta saulėj vynuogynai,
Skina rožę mergina.
Seka pasakas merginai
Jauno piemenio daina."

Bet Ūta nusprendė perspeti mus, kad toji idilija apgaulinga. Žinoma, vynuogynai čia veši. Pasirodo, kažkada čia būta ugniakalnių. Dar ir dabar kai kurie ežerėliai apvalaini, kraterio formos. Užtat tas vulkaniškos prigimties dirvožemis ir mineralais prisotintas podirvio vanduo labai dėkingi vynuogių auginimui, kurį, esa, pradėję dar romėnai.

Bet darbas vynuogynuose anaiptol ne piknikas. Kas dvylika metų reikia rauti lauk senus krūmus ir sodinti, raišioti naujus daigus, purkšti juos nuo visokios vabalijos, genėti, išarinėti naikinant piktžoles. Ir visas tas triūsas nesiliauja ištisus metus. Nenuostabu, jei vyno kainos tokios aukštos, kai pavojai subankrutuoti visai realūs. Kaip paprastai, Ūta davė ir praktiškų patarimų. Svarbiausias jų - nepaisyti ką pliauškia visokie mokslavyriai ar mokslamergės apie vyno pritaikymą prie patiekalų, atsakančiai išsiragavus, pasirinkti tą, kuris širdžiai mieliausias.

Kaip ten bebūtų, neteko pastebėti toje srityje, ar net buvusiuose satelitiniuose kraštuose, nugyventų, aplūžusių ūkių. Iš viso, daug kas, ką buvom skaitę spaudoje, nepasitvirtino. Gidė, pavyzdziui, aiškino, kad Čekoslovakijoje ir Vengrijoje labai išbujojusi prostitucija ir kad pasiūlos esama ant kiekvieno kampo. Gal prie to prisidėjo įgimtas mano naivumas, bet to nepastebėjome. Tiesa, vieno Gyor miesto užkandinėje buvome prisėdę prie stalelio, kur kaimynėmis buvo dvi dailiai nuaugusios merginos. Viena jų nueidavo prie gretimo stalelio ir kažką aiškinos su alų maukiančiais vyrais. Bet nedrįstu teigti, kad jų buvo tartasi dėl "meilės dalykų". Gal derėtasi dėl narkotikų.

Įvažiuojant į Londoną ar kitus miestus ir vinguriuojant užgriozdintomis gatvelėmis, teko, savaime aišku, regėti galybes pigių krautuvyčių, aplūžusių namukų, kartais baisesnių nei skurdžiausiame Montrealio kvartale, bet, keista, niekur nematėme elgetaujančių ar mirtinai nusitašiusių piliečių. Faktiškai, vienintelę hipių ir hipidlų govėdą, išdribusią prie bonkos pigaus lakalo ant šaligatvio, aptikome Vienoje, prie garsiosios operos rūmų. Vargu tačiau ar ji ruošėsi eiti į spektaklį dienos metu. Vieninte lę benamę, apglėbusią vaiką, galbūt čigonę, matėme laiptinėje, prie Prahos tilto. Ji, tačiau, netiesė rankos išmaldai, vien gužėsi ir žvelgė į mus nebyliu žvilgsniu.

Užtat prekijų ir gatvės muzikantų, grojančių ir dainuojančių, sutikom tiek ir tiek. Kartais sujaudinančių.

Gidė buvo mums, nedalyvavusiems naktinėje išvykoje, prisakiusi, butinai pereiti Prahoje per Karolio tiltą, miesto įžymybę, matytą šimtuose nuotraukų. Tiltas murinis, pajuodęs, aprūkęs ir visas nusėtas dar purvinesnių, suodinesnių šventųjų stovylų. Prisiminė pradžia vieno posmelio iš dainos girdetos R. Juchnevičiaus "Giganto" spektaklyje:

Štai ant tilto atsistojęs
Stovi šventas Nepomukas;
Niekas čia nedrįs kelt kojos..."

Taigi, nuvėžliojome pasižiurėti to Jono Nepomuko. Pasirodo, su ta stovyla yra susijusi visa, širdį draskanti istorija, pavaizduota postamento bareljefuose.

Nepomukas buvęs Karalienės nuodėmklausiu. Karalius, panorėjęs išgauti iš jo, ką jam šnabždėjusi karalienė klausykloje. Tasai atsisakęs išduoti išpažinties paslaptį, ir jtu žęs valdovas liepęs tarnams jį prigirdyti upėje. Žodžiu, viename bronziniam bareljefe matome karalienę prie klausyklos ir atokiau stovintį štyvą, geležimi apkaustytą, cie sorių. O kitame - žmonės verčia žemyn galva Nepomuką į Vltavos upę. Bet tai dar ne viskas. Pasirodo, reikia ranka paliesti garmančio vandenin nuodėmklausio figūrėlę ir tada visi troškimai išsipildo. Nenuostabu, kad prie tos stovylos visad pilna žmonių. Ir kad aiškiai spindi nutrinto žalvario dėmelė.

Žingsniuodami tuo tiltu, išvydom kitą įdomų reginį. Čekai, kaip žinoma, yra lėliukų meistrai. Jų marionetės garsios visame pasaulyje. Eidami tiltu, žiurim - už kartoninio paravano kažko tursiasi vienas jaunuolis. Kažinką raišioja, tvirtina prie blauzdų. Pasirodo, marionečių porelė. Netrukus suskambo iš magnetofono Mocarto Mažosios Naktinės Muzikos garsai ir jų lydima lėliukų porelė ėmė žygiuoti, lankstytis, klupčioti ir kitaip išsidarinėti. Originalu ir žaisminga.

Vėliau, ant to paties tilto priėjom matomai amerikiečių džiazo grupę, drožiančią iš peties Dixieland melodijas. Tikrai meistriškai. Nors imk ir šok!

Turiu prisipažinti, kad nežiūrint viso šurmulio, minių, stovylų ir bažnyčių bokštų šalimais, Karolio tiltas didesnio įspūdžio man nepaliko. Jis nepasižymi elegancija kaip pav., Aleksandro tiltas Paryžiuje su savo nuostabiais žibintais. Graži tik Vltava su gulbėmis, gaigalais ir gulbinais. Gal todėl, kad primena garsiąją Bedrich Smetanos simfoninę poemą. Tas kūrinys buvo panaudotas kažkada vokiečių Veit Harlan filmui "The goldene Stadt" su Kristina Soederbaum. Paskui "Gigante". Dažnai ją girdėdavome ir Vilniaus Filharmonijos koncertuose kai atvažiuodavo diriguoti Novak'as. Kažkodėl ji visad skambindavo tarsi čekų pasipriešinimo giesmę. Bent taip Vilniuje įsivaizduodavome.

Bet iš visų gatvės muzikantų didžiausią ir labai svaigų įspūdį paliko mums keistu dūdmaišiu grojantis ir dainuojantis airiškas, autentiško skambesio, dainas, jaunuolis ant Niurnbergo tilto.

Prekijų, karabelninkų lobiai neįspūdingi. Kai neturi vaikaičių, apie tuos dalykus nepagalvoji. Iš viso, buvom davę sau žodį neleisti pinigo ant kokių suvenyrų. Bet labiausiai man apmaudu, kad nenusipirkau žaislelio iš to senio, kurį sutikome leisdamiesi akmeniniais laiptais nuo Hradčino. Jis čirpino tokią kartoninę dėžutę, iš kurios pragysdavo tikras gaidys, lydimas paskui vištų kvaksėjimo. Tai būta tikrai originalaus žaislelio. Šiaip prekystaliuose matėsi gausybė stiklo ar kristalo niekniekių - šunelių, katyčių, kiškučių ir t.t. Aki rėžė taip pat gausybė rusiškų "matriošku". Gidė aiškino, kad tą neestetišką nusibodusį šlamštą suveža visokie perėjūnai rusai. Keista bet tų matrioškų buvo pilna ir prabangiose krautuvėse, Pranoj. Matomai, esama paklausos turistų tarpe.

Kad rusai darosi bastūnais, pasidarė faktiškai akivaizdu jau Berlyne, stebint vertelgas prie Brandenburgo vartų. Jie bruko pasibaisėtinai prasto skonio suvenyrus, tas pačias matrioškas ir dar klaikesnes rusų liaudies imitacijas. Tą patį vėliau patyreme ir tautodailės išdirbinių miestelyje Szentendre, Vengrijoje. Tiktai tenai šalia tikrai autentiškai atrodančių medinių žaislelių vaikams: "grūdus lesančių vištyčių", spragtukų, kuriuos prisimename, gamindavo kadaise Pirmojo pasaulinio karo rusai belaisviai, matėsi "matrioškos" su Gorbio marmuze, o už vis labiau dominavo dar klaikesnės kaukės sovietų armijos ir laivyno kepurių ženklelių, insignijų, diržosagčių ir panašaus siaubo. Taip pat, kažkodėl, gintaro išdirbinių. Sunku įsivizduoti, kas gali susigundyti tokiais daiktais kaip sovietų maršalų ar admirolų maukšlės. Nebent kokie neatakę sovietofilai intelektualai. Mūsų grupėje buvo pora tokio nusiteikimo moterėlių, bet jos nesusigundė pirkti tų kepurių.

Į klausimą, kuris iš matytų miestų paliko giliausią įspūdį- atsakyti sunku. Tai, žinoma, Praha, visų miestų miestas, nepaprastai pirmenantis savo bažnyčiomis, varpinėmis, skverais, kreivų gatvyčių rezginiu, net nuotaika Vilnių. Savaip artimas taip pat ir savo istorija, savo kosmopolitizmu, kaipo arena, kurioje privalėjo sugyventi kelios tautos, kur čekai, kaip kadaise lietuviai "chlopai" ilgai kovėsi už savo teisės žodį. Auksinė Praha, praminta todėl, kad kažkuris jų karalius buvo užsakęs rūmams varinį stogą. Šimto varpinių miestas, Europos Jeruzalė (kaip kad Vilnius buvo žydams Šiaurės Jeruzale), kuriame yra išlikusi bene seniausia Europoje sinagoga, statyta 1272 metais, kur yra ne mažiau senos kapinaitės, kuriose suguldyta, sakoma, amžių būvyje, arti 20,000 palaikų, nedidesniame už akrą plote, kur paminklai ramstosi vienas į kitą, tarsi įkaušę sugėrovai.

Enea Silvio, būsimasis popiežius Pijus II, pavadino Prahą "miestų karaliene", niekuo neprastesnę už Florenciją, o skulptorius A. Rodin'as priskyrė jai "Šiaurės Romos" titulą. Poetas Paul Valery rašė, kad nesą pasaulyje kito tokio miesto, kur didinga visuma ir mažos detalytės taip nuostabiai jungtųsi darnon tarpusavyje.

Praha- miestas pasižymintis labai prasta kulinarija (tuo įsitikinome, nes gavome čia net dvi vakarienes), ir nuostabiu alumi: žmonės čia amžinai ginčijasi, kuris geresnis - Pilseno, Budjovice ar Smichovo. Sakoma, kad aludėje "U Schneller" alaus puta esanti taip tiršta, stangri, kad uždėta moneta negrimsta į dugną. Kaip neaiktelėti iš nuostabos, išgirdus tokį teiginį: "Nors čekų alus atneša valstybės eksportui nemažas sumeles svetimos valiutos, vos 10% gamybos iškeliauja į užsienius. Likutį susipila į gomurį entuziastingi vietiniai, kadangi kiekvienas Čekijos gyventojas sunaudoja vidutiniškai 150 litrų per metus (Europe de l'Est, par les Redacteurs des Editions Time-Life, Amsterdam, Time-Life, 1986).

(Bus daugiau)

BEPROTIŠKAI SIAUTĖJA RUSIJOS BANKUOSE - SUKČIAI

Tokia stambia antgalve pavadintame straipsnyje amerikietis žurnalistas iš Maskvos, Mike Trickey, pasidalina savo įspūdžiais, kurie labai primena sovietinio valdymo laikmetį, kai su žmonėmis buvo nesiskaitoma.

Jis rašo: "Labai nelengva Rusijoje būti bankininku. Ne tiktai dėl to, kad jie vis didėjančiu skandalingumu nugalabijami, bet ir randasi vis daugėjančiuose bankroto pavojuose". Nuo 1991 m., kuomet Sovietų Sąjunga atvėrė duris "laukiamajam kapitalizmui", reikalai vystėsi lyg kadaise amerikietiškuose "Laukiniuose Vakaruose", - sako žurnalistas.

Nepastovumas, korupcija ir nesugebėjimas ženklinąs Rusijos finansines institucijas, kurios tik prieš vienuolika metų buvo pradėjusios eksperimentuoti su bankininkyste, bandant priartėti prie vakarietiškų patogių sistemų. Dar dabar tebevyksta tiesioginė piniginė apyvarta, nes nėra pakankamai išvytyta perkėla elektroniniu būdu. Neįvesti nė atsiskaitymai čekių pagalba. Todėl krūvos pinigų pervežiojamos specialių sutvirtintų važmenų kavalkadomis, kurias lydi stipriai apsiginklavę stambūs vyrai.

Atvykstantieji į bankus yra patikrinami, ar neturi su savimi ginklų, o kai kurios finansinės neaiškios kilmės įstaigos, dažnai saugojamos neaiškaus, automatais apsiginklavusio, elemento. Tad tokių, neaiškiomis aplinkybėmis išdygusių bankų tarpusavyje vyksta "atsiskaitymai".

Baimė priverčia daugumą Rusijos gyventojų laikyti santaupas namie, kur nors "po čiužiniu". Tik apie 27% gyventojų laiko pinigus valstybiniuose bankuose.

"Aš nepakenčiu lankymosi tokiose vietose",- prisipažino žurnalistui viena moteris, stoviniuodama su kitais tamsiame, nešildomame banko koridoriuje, trypdama šąlančiomis kojomis. Gale to koridoriaus matėsi sunkios, lyg kalėjimo durys, atsidarančios į bankinio aptarnavimo kontorą. Ten - du tarnautojai, taip kad gali aptarnauti vienu metu tik du klijentus.

"Jie taip elgiasi lyg suteiktų mums kokią malonę. Iš tikro, tai mes prisidedame prie jų gerbūvio. Taip elgiasi, lyg vis dar būtų Sovietija, - su žmonėmis nesiskaito",- sakė ji žurnalistui M. Trickey, - ir dauguma bankų tebedirba tokiu būdu nustumdami klijentus paskutinėn vieton.

Spėjama, kad šiuo metu Rusijoje cirkuliuoja pati patikimiausia valiuta - amerikietiškieji doleriai, manoma, apie $15-20 bilijonų.

1992 m. bankai buvo siūlę iki 200% metinių palūkanų investuotojams, nes rublio vertė krito labai smarkiai. Kai kas dėl to pasidarė turtuoliais, o dauguma prarado visas santaupas... Tik 1944m. vyriausybė pristabdė infliaciją ir prilaiko rublio santykį su JAV doleriu.

Dauguma yra įsitikinę, kad bent pusė bankų yra organizuotų kriminalistų rankose, ir 8 mėnesius darę tyrimus amerikiečių specialistai sprendžia, kad apie 80% Rusijos bankų yra vadovaujami gangsterių. (Kaip greitai to išmokstama... Red.).

Daugelis naujųjų bankų buvo įsteigti verslininkų, arba buvusių komunistų biurokratų, kurie turėjo glaudžius ryšius su šio krašto didžiųjų gamtos išteklių sektoriumi. Jie naudojo tuos ryšius, kad įsigytų jų žemomis kainomis, o paskui eksportavo pasaulinės rinkos kainomis. Didžiulį taip įsigytą pelną direktoriai pervedė į Vakarų bankus, kad Rusijos įstaigos jų nepasiektų.

Rusijos muitinių darbuotojai apskaičiuoja, kad apie $50 bilijonų (!) kasmet tokiu būdu "išplaukia" iš krašto, sukeliant dar didesnį nuosiurbį ekonomijai, kuri jau nukraujuoja ("already bleeding") nuo papirkinėjimų ir priverčiamai išgaunamų pinigų.

(Pasinaudota "The Gazette", 1996, Febr. 21. b.n.)

Gaila, kad daugelis tebėra užhipnotizuoti melagingais komunistinės "meilės liaudžiai" šūkiais ir neperpranta, kad esamos piktybinės atšakos ateina iš to buvusio "rojaus" metodų, auklėjimo, gudraus apgaudinėjimo... Ir Lietuvą per 50 metų suspėjo taip sutamsinti, kad nebesusigaudo koks veiksmas yra teisingas savo ir nepriklausomos savos valstybės gerovei, savo tautai, ir koks - ne...

/Pasinaudota "The Gazette",1996, Febr.21. Paruošė **b.n.**/

1996. III. 19

toronto

Lietuvių Namų Žinios

• LN kovo mėn.3 d. sekmadienio popietėje dalyvavo 145 žmonės.

• Kovo mėn. 6 d., trečiadienį vyko LN Visuomeninės Veiklos Komiteto posėdis kartu su Moterų ir Vyrų burelių, bei "Atžalyno" atstovais.

• Kovo mėn. 23 d., D.L.K. Gedimino Menėje LN Vyrų Būrelis rengia tradicinį metinį pobūvį.

• LN Švietimo Fondas LABDARA skirai **stipendijas jaunimui.**

Tikslas: remti studijuojantį jaunimą, skatinti premijomis lietuvių kalbos ir kultūros pažinimą, ugdyti jaunosios kartos dalyvavimą visuomeninėje-kultūrinėje veikloje ir remti visa tai, kas tarnauja lietuvių išeivijos siekiams.

Komisija, skirstydama stipendijas, atsižvelgs į šias sąlygas: **a)** turi būti lietuviai arba lietuvių kilmės, **b)** studijuojantieji aukštesniosiose mokslo institucijose, **c)** Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, **d)** lituanistinių kursų ar institucijų studentai, **e)** lituanistinių mokyklų mokytojai bei studentai, studijuojantys lietuvių kalbą ir jos dėstymo metodiką.

Prašymą rašant, duoti kuo daugiau žinių apie save, studijas, pažymius, lietuvišką veiklą, dalyvavimą lietuviškose organizacijos, anksčiau gautas stipendijas ar premijas.

Stipendijos bus įteiktos metiniame Toronto Lietuvių Namų susirinkime, š.m. **kovo mėn.31 d. Jeigu yra įmanoma gavėjui dalyvauti, prašoma pranešti.**

• **Slaugos Namams aukojo** $50,- Aldona Gibbons.

ottawa

GIMTADIENIO DOVANA

Šiomis dienomis, dipl.inžinierius **Albinas Paškevičius,** atšventęs savo 87-taji gimtadienį, susigrąžino LIETUVOS RESPUBLIKOS piliečio pasą, kurį jam įteikė Lietuvos Respublikos Ambasadoje Ottawoje L.R. Laikinasis Reikalų Patikėtinis Kanadoje **Jonas Paslauskas.**

Albinas Paškevičius, apsigyvenęs dėl pablogėjusios sveikatos Slaugos Namuose, tebėra dar aktyvus lietuviškoje veikloje.

Nuo Lietuvių Fondo įsteigimo- ištisus **33 metus-** jis eina Fondo Įgaliotinio pareigas Ottawos apylinkėje, kuri savo įnašų- lėšų kaupime bene pirmauja visų Apylinkių tarpe. Ottawos A-kei priklauso apie 150 asmenų, iki dabar jau sukaupta beveik $40.000. Šalia to, A.Paškevičius talkina taip pat ir Lietuvių Tautodailės Institutui, kuriam dirbo nuo pat įsteigimo. Pastaruoju metu, pasitraukęs iš Tarybos pirmininko pareigų, yra Tarybos narių ir prireikus, atstovauja Institutui, palaikydamas ryšius su įvairiomis Kanados valdžios įstaigomis Ottawoje.

Su garbingo gimtadienio – linkėjimais ir dėkingumu už jo ryžtingą veiklą, sveikiname ir su atgautu Lietuvos Respublikos pasu!

Lietuvos Respublikos Laikinasis reikalų patikėtinis Ottawoje, Kanadoje, Jonas Paslauskas įteikia Lietuvos pasą dipl. inž. Albinui Paškevičiui.

KANADOS LIETUVIŲ FONDO TARYBA

primena, kad 1996-1997 mokslo metams bus skiriamos stipendijos.

Prašymų blankus galima gauti KLF **raštinėje 1573 Bloor St.,W., Toronte, Ontario, M6P 1A6.**

VISI prašymai su duomenimis turi būti pristatyti KLF administratoriui **iki 1996 m. gegužės mėn.31 d.**

• ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS Vasario 24-tosios minėjime Estų Namuose dalyvavo Kanados Gynybos min.D.Collonette,parlamentaras Jesse Flis,latvių atstovai, Lietuvos gen.konsulas Haris Lapas.

Taip pat KLB pirmininkas Alg.Vaičiūnas, Baltų Federacijos pirm.Joana Kuraitė-Lasienė, Baltic business Council pirm.Regina Stočkutė-Pearce ir TŽ red.Ramunė Sakalaitė-Jonaitienė.

montreal

GRAŽIAI PASVEIKINO JUOZUS - JUZES

Jūrų Šaulių Kuopa NERINGA Montrealyje, išlaikydama savo tradicijas, surengė Juozams ir Juzėms vardadienio proga pobūvį ir vaišes. Š.m.kovo mėn. 17 d., sekmadienį,AV P-jos salėje ankstyvą pavasarį - naujoms pūgoms nepasirodžius- skelbė tulpės žiedas, kačiukų šakelės ant stalų bei kitokie žiedai, skirti 6-iems Juozams ant atlapų ir ant jų garbės stalo.

Pobūvį atidarė Aldona Vaičekauskienė, pasveikinus visus Juozus (ir vieną Juzę) bei atvykusius svečius. Vienas jų-Monsinjoras Mario Paquette, didelis lietuvių bičiulis.

Pranešėja supažindino su meninės programos atlikėju- 10-tamečiu Vytautu Bučioniu, Jn.

Montrealiečiams teko su šiuo pianistu susipažinti prieš porą metų, o dabar, McGill U-to Konservatorijos profesorių mokomas, nustebino savo didele pažanga apvaldant pianiną ir programos įvairumu.

Ši kartą išryškėjo ir jo muzikinis temperamentas bei malonumas groti. Jis atliko trumpesnius ir ilgesnius kūrinius- J.S.Bach'o, Bela Bartok'o, Gurlitt'o, A.Biehl'o, T.Oesten'o. Antroje dalyje- vaikas pagrojo savo improvizacijas ir kūrinėlius.

Vytukui Bučioniui buvo padėkota gausiais plojimais ir dovanėle. Tolimesniam talento vystymui reikia turėti pianiną namuose, bet tokio kol kas įsigyti šeima negali. Jeigu kas turėtų nebereikalingą pianiną - mielai priimtų (galima pranešti telefonu:365-5871, arba "NL" Redakcijai 366-6220).

Sveikino vardinių proga kleb.Juozą Aranauską ir visus kitus varduvininkus Monsinjoras Mario Paquette, AV P-jos K-to vardu- A. Jonelis, AV P-jos Choro- Ald.Morkūnienė, KLK Moterų D-jos- G.Kudžmienė, Šaulių Centro V-bos ir Montrealio šaulių vardu- J.Šiaučiulis, priminęs, kad Klebonas Aranauskas švenčia 80-tąsias Juozapines. Seseliu vardu kalbėjo Seselė Paulė, pasveikino kun.J.Lipski's, perdavė sveikinimus Šv.Onos D-ja, "NL" V-ba, RŪTOS Klubas.

Į visų sveikinmus atsakė su Jam tipingu sąmojumi kleb.kun.Juozas Aranauskas,SJ, padėkodamas, kad vis dar pasveikina "savo seną ir praplikusį klebona", kad pagerbė gražiai paruoštais stalais ir patarnavimu. O kitur, sakė, kaip jam rašė laiške iš Tillsonburg'o, -Juozai visus vaišina ir aptarnauja per vardines. Padėkojo gražiai giedojusiam Chorui Mišių metu ir mažajam pianistui už programą. NERINGA gavo didelę padėką už pobūvio suruošimą, už dovanas, pyragus.

Stipriai skambėjo "Ilgiausių Metu, Laimingų Metų, Sveikiausių Metų" visų sugiedoti linkėjimai Juozams.

Monsinjorui palaiminus vaišes, skaniai pietavo didelis būrys tautiečių, pabandė laimę loterijoje, pasišnekėjo. Vienas laimėtojų buvo ir Augustas Mylė, dabar atvykęs iš Lietuvos ir pabūvosias čia keletą savaičių.

NERINGOS surengtos vardinės buvo maloni atgaiva ir visų įvertintos pastangos be gražus darbas, palaikant mūsų lietuviškas tradicijas, šaltiems vėjams perveriant pavasarinius spindulius. **Dal.**

GIESMIŲ GARSAJUOSTĖ

Montrealio giedorius, ne kartą palydėjęs giesmėmis nesuskaitomas AV P-jos bažnyčioje Mišias, vestuves, laidotuves, sol.**Antanas Keblys**, išleido giesmių garsajuostę. Giesmėms vargonuoja mums tapęs maloniu muz.**Manule Blais.** Jo palyda jautri ir nepamainoma. Įrašytos tradicinės, taip pat keletas naujų giesmių, sukurtų Lietuvoje, lotyniškosios Requiem ir keletas kitų, kurios apvaldytai ir gerai skambėjo, populiarios Kalėdinės giesmės, senoji Kryžiaus Kelių giesmė Velykų proga ir baigia "Marija,Marija".

Garsajuostė dailiai apipavidalinta ir techniškai švariai įrašyta muz.A.Stankevičiaus studijoje. Galima gauti pas sol.A.Keblį.

Amžinybėn iškeliavus

A † A

ONAI JASAITIENEI Lietuvoje,

Jos brolį PETRĄ GIRDŽIŲ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime -

Marcelė ir Antanas ČEPULIAI

Mylimai Seseriai

A † A

ONAI JASAITIENEI mirus Lietuvoje,

"NL" talkininką - PETRĄ GIRDŽIŲ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame -

"NL" Valdyba, Redakcija ir darbuotojai

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame KANADOS ir kitų šalių LIETUVIAMS, savo aukomis perėmusiems leidybą knygų **apie kovotoją už Tikėjimą ir Laisvę Lietuvoje- kunigą Juozą ZDEBSKĮ:**

Kanadoje:

torontiečiams, aukojusiems $50,- Eufemijai Valensijai; po $20,- kun.Edmundui Putrimui,kun. Jonui Staškevičiui T.Liudui Jonuškai, T.Eugenijui ("Prisikelimo" P-ja), T.

montrealiečiams - $30 (amer.),-kun.Kazimierui Ambrasui; po $20,- M.A.Čepuliams, A.Onutei Kupris; $10,- Virginijai Apanavičiutei; $50,- Stasei Ališauskienei(Verdun); Lasaliečiams- $50,- Pranui Dikaičiui; $25,- Stasei Baršauskienei; $20,- B.J.Lukoševičiams. Po $20,- iš **St.Catharines**-kun.J.K.Butkui, iš **Hamiltono**-T.Juvenaliui Liaubai, iš **London,Ont.**-kun. Kazimierui Kaknevičiui, $10,- iš **Ottawa** -T.V.Skilandžiūnui.

Knyga AKIPLĖŠA yra pirmoji apie šį žinomą Lietuvos kovotoją- Juozą Z d e b s k į. Atspausdinta Vilniuje, išsiuntinėta aukojusiems. Norintieji ją įsigyti, prašomi rašyti Kun.Aušvydui Belickui, **Šv.Mykolo g.,8 - 12, 2001, VILNIUS, LITHUANIA**

Knygos kaina- 7 Lt, plius persiuntimo išlaidos. Siuntimas yra pigesnis, jeigu siunčiama iš karto 6 ar 7 knygos viename pakete.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

MOKA:	IMA:
4.00% už 30-89 dienų term. Indėlius	už asmenines paskolas nuo.....7.75%
4.25% už 90-179 dienų term. Indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
4.25% už 180-364 dienų term. Indėlius	su nekeičiamu nuošimčiu
4.25% už 1 m. term. Indėlius	1 metų.....6.50%
4.50% už 2 m. term. Indėlius	2 metų.....6.75%
4.75% už 3 m. term. Indėlius	3 metų.....7.00%
5.00% už 4 m. term. Indėlius	4 metų.....7.25%
5.25% už 5 m. term. Indėlius	5 metų.....7.50%
4.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	(fixed rate)
4.25% už 1 m. GIC Invest. pažym.	
4.75% už 2 m. GIC Invest. pažym.	su keičiamu nuošimčiu
5.00% už 3 m. GIC Invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų.....6.90%
5.25% už 4 m. GIC Invest. pažym.	
5.63% už 5 m. GIC Invest. pažym.	*Asmenines paskolas duodame iki $65,000 mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.*
3.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
5.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
5.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.00% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.50% už OHOSP (variable rate)	
3.50% už taupymo sąsk. (gyv.drauda)	
4.00% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50.000	
3.75% už Amerkos dol. 1 m. GIC	
3.25% už Amerikos dol. kasd.pal.sąsk. (US dol. Sav. Acc.).	

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

AKTYVAI per 104 milijonus dolerių

Kiti patarnavimai MasterCard **Kredito kortelė**

*Nemokama narių gyvybės drauda (taupymos sąsk.) pagal santaupų dydį iki **$2,000** ir asmeninių paskolų drauda iki **$30.000.** Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.*

*Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams, iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į **Lietuvą** ir kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS

- **Pirm., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.**
- **Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.**
- **Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.**

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	4.25%	Asmenines paskolas nuo	7.75%
180-364 d. term. ind.	4.25%	Sutarties paskolas nuo	7.75%
1 metų term. Indėlius	4.25%	Nekiln. turto paskolas:	
2 metų term. Indėlius	4.75%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
3 metų term. Indėlius	5.00%	1 metų	6.75%
4 metų term. Indėlius	5.25%	2 metų	7.00%
5 metų term. Indėlius	5.50%	3 metų	7.25%
1 metų GIC-mėn.palūk.	4.00%	Su keičiamu nuošimčiu	
1 metų GIC-met. palūk....	4.50%	1, 2 ir 3 metų	6.90%
2 metų GIC-met. palūk....	4.75%		
3 metų GIC-met. palūk....	5.25%		
4 metų GIC-met. palūk....	5.50%		
5 metų GIC-met. palūk....	5.75%		
RRSP, RRIF ir OHOSP....	3.75%		
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	5.00%		
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	5.25%		
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	5.50%		
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	5.75%		
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	6.25%		
Taupomąją sąskaitą	3.75%		
Kasd. pal. taupymo sąsk..	4.00%		
Kasd. pal. čekių sąsk. iki...	2.25%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	3.50%		

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

DRESHER

DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.

Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius

Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8

Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416-762-4232 FAX 416 762-5588

VANCOUVER

NEPAPRASTA ŠEIMOS ŠVENTĖ - DU JUBILIEJAI

Šiuo metu vis dažnėja ne tiktai istorinių įvykių jubiliejų, bet ir lietuvių organizacijų, įvairios veiklos, o ir asmeniškų sukaktuvių datų minėjimai lietuvių telkiniuose, šiame kontinente.

Nemaža dalis ir mūsų laikraščio skaitytojų ar bendradarbių artėja, ar ir priartėjo, prie reikšmingų sukakčių.

Britų Kolumbijoje gyvenanti šeima - **Vanda ir Emilius SMILGIAI** buvo gražiai pagerbti savo vaikų, jų šeimų ir artimų bičiulių **60 metų vedybines sukakties** ir **Emiliaus Smilgio 90-tojo gimtadienio proga.** VANCOUVER'YJE pagerbimas vyko š.m.sausio mėn. 20 d.,šeimos ir artimųjų draugų būryje, kurių prisirinko apie 30.

Gražiai ir nuoširdžiai pasveikintieji Vanda ir Emilius, džiaugėsi tokia staigmena. Vaikų suneštinis, puošnus vaišių stalas, šampanas, gėles visus maloniai ir jaukiai nuteike.

"Mes labai patenkinti, kad gyvename viename mieste su mūsų gerais vaikais ir jų šeimomis. Visose šeimos šventėse jie mus nuveža ir parveža namo. Vaikai ar anūkai mums kasdieną paskambina ir pasiteirauja apie mūsų savijautą ir sveikatą, o savaitgaliais kurie nors mus aplanko. Mes nuoširdžiausiai **dėkojame mūsų vaikams- Aldonai, Vidai ir Arėjui, ir jų šeimoms už tokį gražų mūsų pagerbimą**",- rašo savo laiške redakcijai Vanda ir Emilius Smilgiai.

Norime pridurti, kad Smilgių šeima ir mūsų "Nepriklausomą Lietuvą" skaito beveik nuo pirmųjų pasirodymo dienų. O ir šis laikraštis pradeda **56-tuosius** leidimo metus išeivijoje.

"...Linkiu jums visiems ištvermės jūsų kilniame darbe..."NL" labai įdomus, aš mielai viską perskaitau",- rašo Emilius Smilgys

Sveikiname sukaktuvininkus! **b.**

Vandos ir Emilijaus SMILGIŲ dvigubame jubiliejuje - jų vaikaičiai su savo šeimų nariais. Iš kairės: J.Smilgis, Dianna Smilgyte-Brandshaw, jos vyras, A.Lukoševičiūtė, Tado Lukoševičiaus žmona Shelley, L.Lukoševičiūtė, L.Liddl, Tadas Lukoševičius su mažuoju sūneliu Jerid ir Zakas - A. Lukoševičiūtės sužadėtinis. Toliau - Emilius 90 m. amžiaus ir žmona Vanda- 85 m.,su 4-tos kartos atstovu- 1 metų Jerid, Vancouver'yje, dvigubo jubiliejaus pagerbime 1996 m. sausio m.

montreal

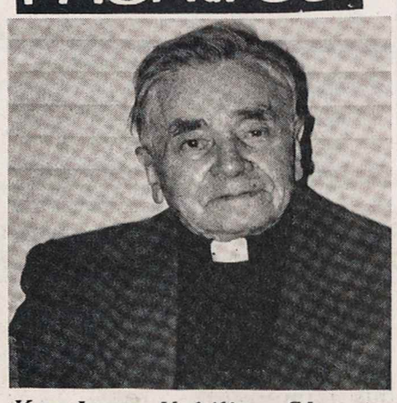

Kun.Jonas Kubilius, SJ.

PENKI METAI BE KUN. DR. JONO KUBILIAUS,SJ

Penki metai-rodos toks trumpas laiko tarpas. O vis dėlto, laiko dulkės jau suspėjo padengti gerą dalį mūsų atminimų. Tačiau vieną jų- šviesų kun.Jono Kubiliaus atminimą-nelengva bent kiek nublukinti. Tai tiesiog negalima. Juk kiekvienam mūsų prieš akis stovi štai didžiulis paminklas jam- tai Aušros Vartų P-jos šventovė. Jos visa koncepcija ir realizavimas - tai šio didžiojo žemaičio ir lietuvio nuopelnas.

Daugel ir kitų žymių parapijiečių jau iškeliavo Amžinybėn, tačiau tarpe visų jų Tėvas kun. Jonas išsiskiria kaip didi, ryški ir šviesi asmenybė. Buvo jis žmogus paprastas, visuomet kukliai atrodantis, iš gyvenimo labai mažai reikalaujantis. Nedidelio ūgio ir smulkaus sudėjimo, jis buvo tikras milžinas savo darbais, išmintimi, sugebėjimu pramatyti ateitį. Daugelis iš mūsų yra kreipęsi į kun.Joną Kubilių, laukdami jo patarimų, pakliuvę į vienokią ar kitokią gyvenimo problemą. Ypač atmintini buvo jo pamokslai sekmadieniais, sklidini puikios logikos, geros retorikos, tipiškos žemaitiškos išminties.

Šalia tų visų dorybių, kun. Jonas Kubilius nestokojo ir gero, nuoširdaus sąmojaus. Čia rašančiajam daugeliu atvejų teko bendrauti su juo, sprendžiant įvairias problemas, ar tai jos būtų asmeniško, visuomeninio ar parapijinio lygio.

Gerai atmenu, kai mūsų ano meto AV P-jos Choro pirmininko postą paliko Danielius Mališka ir Tėvo Kubiliaus akys nukrypo į mane. Iš jo rankų teko perimti tikrai nelengvą ir labai komplikuotą šio choro vadovybę 1984 m. rudenį. Apie ketvertą metų teko dirbti tą ,kartais ir labai nedėkingą , darbą. Beje, su malonumu tenka prisiminti ir nemaži atsiekimai, man pirmininkaujant, Ypač prie širdies man buvo VYRŲ CHORO atgaivinimas bei nemenko čia gimusio lietuviško jaunimo pritraukimas į Vyrų Choro, kaip ir į Mišraus Choro gretas 1984-1988 metų laikotarpyje. Tuomet vyko ir pora didžiųjų jubiliejų: Šv.Kazimiero 500-tosios mirties metinės ir Lietuvos Krikšto 600-jų minėjimai. Tada kaip tik ir gimė dviejų Montrealio lietuvių poeto Henriko Nagio ir muz.Aleksandro Stankevičiaus-Stankės pagarsėjęs kūrinys- Kantata "KRYŽIŲ IR RŪPINTOJĖLIŲ LIETUVA". Tuo laikotarpiu teko taipgi sutikti ir prašvęsti paskutiniąsias Kanados Lietuvių Dienas Montrealyje, 1986 metais.

Tai buvo metai, perkrauti didelių darbų ir atsakomybės, ruošiant chorus šiems didiesiems jubiliejams ir ,kas liečia pirmininko pareigas, buvo įmanoma atlikti tik dėka šio garbaus ir išmintingo kunigo Jono Kubiliaus SJ., (ir prisidedant eilei tautiečių-apie tai buvo nemažai rašyta Choro ir Okteto sukakčių progomis).

Su gilia pagarba tenka šiandien pasakyti, kad jaučiu jam už tai didelį dėkingumą už visokeriopą paramą.

Prieš penketą metų teko man rašyti keletą nekrologų šio kilnaus žmogaus ir kunigo mirties proga. Tuomet buvau išskaičiavęs ar bent prabėgomis apžvelgęs kun.Jono Kubiliaus nuopelnus Montrealio lietuvių gyvenimui. Likimas taipgi lėmė, jog man teko vėl Aušros Vartų P-jos Choro vardu,prie Velionio kun.dr.Jono Kubiliaus karsto tarti paskutinį atsisveikinimo žodį. Dabar, kaip ir anuo metu, tą 1991 m.kovo 5 d., kartoju tuos pačius žodžius: ILSĖKIS RAMYBĖJE, ŠVIESUSIS ŽMOGAU IR KUNIGE, ŠIOS PARAPIJOS IR ŠVENTOVĖS KŪREJAU - SACERDOS EMERITUS.

D.N.Baltrukonis

• TRADICINIS "NL" VAKARAS vyks BALANDŽIO mėn. 27 d.,AV P-jos salėje. Rezervuokime šią datą! "NL"

DEŠINĖJE:

Julija ir Pranas MICKAI, 1952 m., Verdune, Que.

Š.m.sausio mėn. šventė gimtadienius: Pranas-85m. Julija-80 m.,savo namuose su šeima.

Gavo daug sveikinimų iš giminių Lietuvoje,nuo Žemgulių ir Mickų.

Sveikiname!

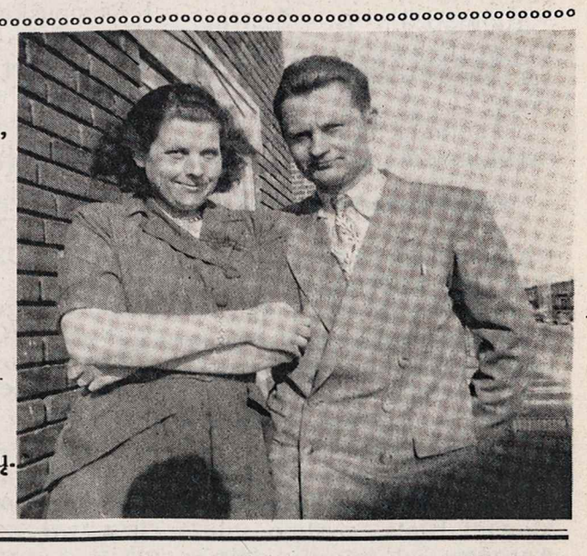

NUSIŠYPSOKIME!

LIETUVIŠKOS MĮSLĖS

• Tupi tupikas, ateina nešikas ir žemai nusilenkia. (Šulinys)

• Paukštė šmaukštė per lauką lėkė, su uodega rėkė:čiek, čiek, čiek! (Žirklės)

ŠKOTIŠKAS ATSAKYMAS

Škotas ,chemijos profesorius aiškino studentams įvairių rūgščių ypatumus.

- Žiūrėkite atidžiai,- kalbėjo jis.- Aš įmesiu į šį stiklainį su rūgštimis dviejų šilingų monetą. Ar ji ištirps?

- Ne, neištirps,- skubiai atsakė studentas.

- Ne? Tai gal man pasakysi, kodėl neištirps?

- Jeigu tirptų, tai Jūs tikrai nemestumėt,- atsakė studentas.

IŠ ARMĖNŲ TAUTOSAKOS:

• Elgeta suvalgė gyvatę - žmonės kalbėjo: alkanas!

Turtingas suvalgė gyvatę - žmonės kalbėjo: vaistai!

• Elgeta pasakė: katė suvalgė mėsą,- jam nepatikėjo.

Turtingas pasakė: pelė suvalgė geležį,- jam patikėjo.

Brangūs montrealiečiai,

Jau šimtą metų Kanados Raudonasis Kryžius gelbsti gyvybes dėka dovanoto kraujo per klinikas. Prisijunkite prie montrealiečių, duodančių gyvybės dovaną metinėje Didžiojo Penktadienio Kraujo Rinkimo klinikoje, kurį rengia Montrealio Miesto Savivaldybė kartu su Raudonuoju Kryžiumi.

Šiandieną labiau negu bet kada Raudonajam Kryžiui reikia Jūsų pagalbos. Būkime dosnūs, padovanodami kraujo, tapdami "Kraujo draugais gyvenimui".

Didžiojo Penktadienio Kraujo klinika veiks balandžio mėn. 5 d., nuo 10 v.r. iki 8 val. v., Miesto Savivaldybėje.

Miesto Savivaldybės darbuotojai ir aš ten Jus pasitiksime.

Music
Free parking across from city hall

Montréal city hall
275 Notre-Dame Street East
Information: 872-3355
Champ-de-Mars

Pierre Bourque
Mayor

Ville de Montréal

VIENINTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE, ĮSIKŪRĘS NUOSAVUOSE NAMUOSE

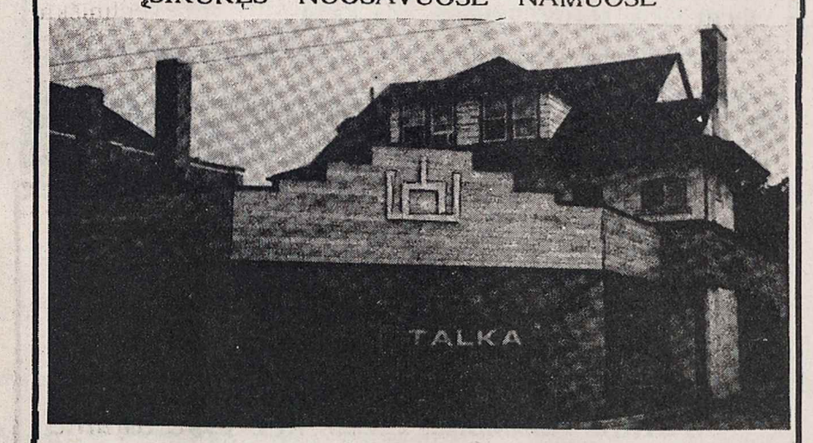

"T A L K A"-LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905-544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		**PASKOLAS**	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	3.75%	Asmenines nuo	13.00%
santaupas	3.25%	nekiln. turto 1 m.	7.25%
kasd. pal. taupymo sąsk.	2.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	4.75%		
180 dienų indėlius	4.75%		
1 m. term.indėlius	5.50%		
2 m. term.indėlius	5.50%		
3 m. term.indėlius	5.875%		
4 m. term.indėlius	6.25%		
5 m. term.indėlius	6.75%		
RRSP ir RRIF			
(Variable)	3.00%		
1 m.ind.	5.50%		
2 m.ind.	5.50%		
3 m.ind.	5.875%		
4 m.ind.	6.25%		
5 m.ind.	6.75%		

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI!

montreal

MIRUSIEJI:

● VINCE GUDZINSKIENE /GIRDZIJAUSKAITĖ/, 78 m. amžiaus, mirė ir palaidota iš Šv.Kazimiero P-jos bažnyčios Notre Dame des Neiges kapinėse.

● ANITA KIŠKIENE /ČEPAITYTĖ/, 88 m., mirė kovo mėn. 8 d., Reddy Memorial ligoninėje.

Liko duktė Lynn su šeima, broliai Anthony ir Brony, daug giminaičių.

Palaidota iš AV P-jos bažnyčios Notre Dame des Neiges kapinėse.

● ZOFIJA MECELIENĖ /KULAITYTĖ/, 89 m., mirė kovo mėn. 12 d.

Liko duktė Julija su šeima ir giminės Lietuvoje bei JAV.

Palaidota iš Šv.Kazimiero P-jos bažnyčios Notre Dame des Neiges kapinėse.

Užuojauta mirusiųjų artimiesiems.

PAMINĖTOS PIRMOSIOS MIRTIES METINĖS

Š.m. vasario mėn. 17 d. buvo iškilmingai paminėtos **Prano Bernoto** mirties metinės.

AV šventovėje, 5 val.p.p. kun.J.Lipski's ir kun.Iz. Sadauskas atnašavo gedulines Mišias. Vargonais grojo Manuel Blais, giedojo sol. Antanas Keblys. Mišios buvo labai įspūdingai užbaigtos giesme "Panus Angelicus".

Po to apie 50 kviestų svečių susirinko į Seselių Namų salę vaišėms. Labai gražią ir iškilmingą vakarienę paruošė Anelė Keršienė su dukra Terese Mickiene. Kleb.J.Aranauskas, SJ., palaimino vaišes.

Vakarienei įpusėjus, Elena Bernotienė trumpai atpasakojo savo a.a. Vyro Prano Bernoto biografiją, kelis kartus pabrėždama jo patriotizmą ir meilę Lietuvai.

Sekė kava ir pyragai. Vakarienė užtruko apie porą valandų, po kurios dalyviai palinkėjo Elenai Bernotienei geros kloties ir ištvermės jos liūdesyje.

Dalyvė

● TRADICINĮ VELYKŲ STALĄ KLK Moterų D-jos Montrealio Skyrius rengia **1996 m.balandžio mėn. 14 d., sekmadienį, 12 val., Aušros Vartų P-jos salėje.**

Meninę programą atliks Šeštadieninės Mokyklos mokiniai.

Valdyba maloniai kviečia visus dalyvauti!

GRAŽIAI PAMINĖTA VEDYBINĖ SUKAKTIS

Originaliai ir puošniai, gėlėmis ir balionais išpuošton Seselių Namų salėn š.m. kovo mėn. d. susirinko 42 svečiai ir viešnios, pasveikinti **Emilijos ir Juozo Paunksnių 50-ties metų vedybinės sukakties proga.**

Buvo atvykusių artimųjų ir iš Ontario prov,.- Hamiltono ir Orangeville.

Visą pobūvio eigą smagiai pravedė broliai Vytas ir Algis Ptašinskai.

Salę paruošė ir dekoravo Alison Stankevičienė, Aleksytė Ptašinskaitė,prisidėjus ypač dar trims Ptašinskienėms: Angelei, Lidijai, Anitai.

Sukaktuvininkai Emilija ir Juozas Paunksniai

Sukaktuvininkai buvo sutikti "Ilgiausių Metų" giedojimu, o per iškilmingas vaišes sukaktuvininkus sveikino AV P-jos kleb.kun. J.Aranauskas,SJ., ir kun.K. Ambrasas,SJ., paskaitęs šiai progai parašytą savo kūrinėlį. Perskaitytos buvo sveikinimo kortelės, gautos iš artimųjų Lietuvoje ir Australijoje. Žodžiu pasveikino Petras Adamononis, visų svečių vardu buvo įteikta 50-ties rožių puokštė, taip pat ir asmeniškų dovanų.

Sukaktuvininkų nuotrauka su artimųjų sveikinimu buvo atspausdinta ir Montrealio dienraštyje "The Gazette".

Šnekučiuotasi prie puošnių ir skanių vaišių, kurias paruošė Anelė Keršienė su dukra Terese Mickiene, pabendrauta, o pabaigoje nuoširdų žodį pasakė savo ir žmonos Emilijos vardu Juozas Paunksnis.

Dar kartą visi sugiedojo "Ilgiausių Metų"!

To linki ir visi montrealiečiai lietuviai.

● **TĖV.JUOZO ARANAUSKO,SJ., ir visų Juozų bei Juzių pagerbimo PIETŪS įvyko KOVO mėn. 17 d., 12 val.,po pamaldų, AV P-jos salėje.**

(Žiūr. aprašymą 6 psl.)

● **Tėv. K. AMBRASAS lišvyko į Čikagą pravesti Gavėnios susikaupimą**

GRAŽIAI ATSISVEIKINTA SU Vysk.J.PREIKŠU

Pasibaigus Rekolekcijoms, š.m.kovo men. 3 d., Mišiose giedojo AV P-jos Choras. Vargonais įspūdingai palydėjo muz. **Denise Prince,**dirigavo vadovas Antanas Mickus. Mišioms patarnavo broliai-Danielius ir Antanas Staškevičiai, Antanas ir Paulius Mickai.

Vargonininkė buvo rekomenduota sol.A.Keblio, nes mūsų muzikė prof.Madeleine Roch, virš 30 metu dirbusi mūsų choru ir AV Vyrų Oktetu bei solistais-dėl sveikatos pasitraukė iš visų pareigų. Tą sekmadienį muz. A Stankevičius su AUŠROS vienetu atliko programą Šv.Kazimiero P-joje.

Gerbiamai muz.Madeleine Roch linkime geros sveikatos!

Gražias išleistuvių vaišes paruošė salėje Alvyra Krasowski, Stasė Baršauskienė, Marytė Girdžiuvienė ir Antanina Kuncevičienė.

● NAUJOS SUDĖTIES maisto siuntinius VELYKŲ ŠVENTĖMS galima užsisakyti pas **Leoną Balaišį,tel: 366-8259.** Siuntiniai pristatomi į namus Lietuvoje.

KVIEČIAMI LIETUVIAI AITVARININKAI

VERDUNE, šalia Auditorijos pastato 4110 LaSalle Blv. Therrien Parke š.m. **birželio mėn. 6-9 d.d.** vyks tarptautinis AITVARININKŲ FESTIVALIS. Šiame, 4-tąjį kartą vykstančiame festivalyje ruošiasi dalyvauti apie 200 aitvarininkų iš 15-kos valstybių.

Kviečiami dalyvauti ir įvairių etninių grupių aitvarininkai bei jų šokių ar muzikos vienetai. Pakvietimą gavo ir lietuviai, atsiųsta "NL"Redakcijai.

Jeigu atsirastų aitvarininkų - praneškite "NL" arba tiesiogiai kreipkitės į Isabelle Dauphinais, tel: 514-765-7213, 4501, Bannantyne, VERDUN,Que, Canada H4G 1E3.

TRADICINIAI KAZIMIERINIŲ PIETŪS

Kovo mėn. 3 d., po 11 val.pamaldų Šv.Kazimiero P-jos svetainėje vyko Kazimierinių Pietūs, į kuriuos atsilankė apie 170 dalyvių. Buvo atvykusių iš toliau, ir taip pat iš Montrealio "Aušros Vartų" Parapijos.

Šia proga, po ilgesnio laiko perduodant giesmes plokštelėmis, pamaldų metu giedojo moterų vienetas AUŠRA, nors skaičiumi negausus, bet pasirodė gana gražiai ir stipriai. Vėliau svetainėje šis AUŠROS penketukas padainavo dar pora dainų, kurios klausytojų buvo palydėtos stipriais plojimais. Po to dainininkės, kartu su visais dalyviais sugiedojo Lietuvos Himną.

Šv.Kazimiero P-jos komiteto narė Nijolė Šukienė dainininkes apdovanojo baltomis ir raudonomis gėlėmis.

Klebonui dr. F.Jucevičiui palaimnus stalus, prasidėjo puikūs, "karališki" pietūs. Juos paruošė P-jos komiteto pirm. Helen Kurylo su savo pagalbininkėmis, kurių pas mus, ačiū Dievui, netrūksta...Jos visuomet aptarnauja svečius su šypsena ir vis klausia, ar ko nors netrūksta.

Visi Kazimierai buvo apdovanoti baltomis gėlėmis, stalus puošė irgi tokios pat baltos ir raudonos gėlės. Visų dalyvių nuotaika buvo pakili ir šventiška. Mūsų parapijiečiai, iš dalies, jau yra pensininkų eilėse, bet per Kazinieriniu pietus jie visi atjaunėjo ir pamiršo savo amžių. Atrodo, jog tai yra geras vaistas- tokie renginiai.

Visa laiką grojo J.Kurylo orkestrėlis- klaviatūra ir mandalina, dažnai įsiterpiant savo gražiu balsu ir pačiam muzikantui, o šokėjai turėjo gerą progą išmiklinti savo kojas.

Pietų pabaigoje Klebonas gražiais žodžiais padėkojo Parapijos komiteto nariams, jų žmonoms ir visiems kitiems, kurie prisidėjo prie pietų paruošimo ypatingai AUŠROS dainininkėms už gražų giedojimą mūsų šventovėje, kas pagražino ir praturtino mūsų pamaldas.

Tarp kita ko, norėtųsi pastebėti, jog Helen Kurylo yra drauge ir Šv.Onos D-jos pirmininke jau virš 20 metų.

Buvo džiugu matyti prie to paties stalo sėdint tėvus, vaikus ir vaikaičiustai tikrai prisidėjo prie šventiškos nuotaikos, ir vieni ir kiti buvo tuo labai patenkinti.

Veikė turtinga loterija iš 42-jų laimikių. Žinoma, daugiausia dominavo "gražiosios" bonkos, kurios pradžiugino laimėtojus, o tie, kurie nieko nelaimėjo - nenusiminė ir nepavydėjo laimingiesiems, tik sakė, jog sekantį kartą ir jie bus laimėtojais...

● Kiekvieną sekmadienį, po 11 val. pamaldų, parapijos svetainėje Šv. Onos ir Šv. Elzbietos draugijų narės bei kitos moterys pavaišins tikinčiuosius kavute sumuštiniais bei saldumynais. Ta proga dalyviai gali pasišnekučiuoti ir pasidalinti įvairiais įspūdžiais.

K.Ambrasas

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE St. Montreal, Que. H4E 2A8
Tel: 766-5827; 766-5830
FAX: 514-766-1349.
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

AKTYVAS virš $29,000,000;
REZERVAS virš $2,000,000

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.–	4.50 %	Taupymo – special.	1.50%
Certifikatus 2 m.	4.75 %	Taupymo – su gyv. dr.	1.25 %
Certifikatus 3 m.	5.00 %	Taupymo – kasdienines	1.50 %
Term. indėlius:		Einamos sąsk.	1.00%
1 metų	4.00 %	RRIF–RRSP – 1 m.term.	4.50 %
180 d. - 364 d.	4.00 %	RRIF–RRSP – 2 m.term.	4.75 %
120 d. - 179 d.	4.00 %	RRIF–RRSP – 3 m.term.	5.00 %
60 d. - 119 d.	4.00 %	RRIF – RRSP – taup.	3.00 %
30 d. - 59 d.	4.00 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto:
1 metų 6.50%
2 metų ..... 6.75 %
3 metų 7.50%

asmenines – nuo 8.00%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI!

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pristatomi SAUGIAI, GREITAI, GARANTUOTAI laivu arba lėktuvu. Visiems siuntėjams pranešamos siuntinių įteikimo adresatams į namus, datos.

Taip pat siūlome sąrašą maisto siuntinių, apinokamų Montrealyje.

Geriausias kainas kelionei į Lietuvą ar kitur, gausite **"COMPLETE TRAVEL SERVICE"** - kreiptis į **Jessie Leluch, "Ukrainian Adaptations" 2306 A Rosemont Blvd. Montreal, QC, H2G 1T7, tel: (514) 272-8050.**

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Montrealis-Varšuva- Vilnius

birželio 7 d. ir liepos 26 d. Kaina - $1240.

Į šią kainą įeina aerodromų mokesčiai, Varšuvoje nuvežimas į viešbutį ir atgal, nakvynė ir pusryčiai. LOT lėktuvo bilietas grįžimui galioja 6 mėnesius.

Parūpinu blietus kelionėms ištisus metus. Prašome užsirašyti jau dabar, kol dar yra vietų, pas: **L. Stankevičių, tel: 669-8834,** arba **Poltours: 521-9910** arba **Metro Travel: 761-5878.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI · AUTOMOBILIAI · PREKYBA · ATSAKOMYBĖ
3907 A Rosemont Blvd.,Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 722-3545; . Fax: 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ A.I.B, DONNA SVRAKA A.I.B.
PETRAS ADAMONIS C.I.B. Res: 256-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

EUROPARCEL

Siuntiniai į Lietuvą lėktuvu priimami kiekvieno mėnesio paskutinį trečiadienį, 1450 De Seve, Montreal, P.Q.H4E 2A7. Tik $5.10 už kg + $15 - už pristatymą į namus. INFORMACIJAI ir kitais reikalais skambinti bet kada: Vytas Gruodis, Jr. TEL: (514) 937-9898

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon
Dantų gydytojas-Chirurgas
8606 Centrale,(kamp.45 Av.)
Suite 209, LASALLE,Qué.
H8P 1N5, tel:364-4658

Dr. MICHEL HUYNH
Dantų Gydytojas-Chirurgas
(buv.dr. J.MALIŠKOS biuras)
1440 St.Catharine St.,W.
Suite 701 Tel:866-9297
Montreal,P.Q. H3G 1S5

Dr. ALAIN (ALĖNAS) PAVILANIS
Šeimos gydytojas (bendra praktika)
2025 Plessis, Montreal, teL: 876 - 6900

ADVOKATAS
ROMAS IŠGANAITIS
822 Ile de France, St. LAMBERT, Que. J4S 1T7
Tel: 465-1538, Fax: (514) 923-2219

Notarė
RŪTA POCAUSKAS - RUDINSKAS
L.L.L. D.D.N.
1155 rue Metcalfe, Suite 1143 ,
SUN LIFE BUILDING
Montréal Québec, H3B 2V6
Tel: 871-1430 ; Fax: 871-1784

Maurice Kaplan
KAILIŲ SIUVĖJAS
* Didelis pasirinkimas gatavų paltų
* Saugojimas vasaros laiku (storage)
* Taisau ir remodeliuoju
* Siuvu ir parduodu

1449 rue St.Alexandre
Suite 500 A
Montreal, P.Q., H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO
PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARIAGE - WEDDINGS
5220 ch,QUEEN MARY Rd.
TONY LAURINAITIS
Montreal, P.Q. H3W 1X5 Tel: 481-6608

LES TOITURES
R.P.S. MIRON INC.
COUVREUR - ROOFER - STOGADENGYS
Patrick Sweezey
Mark Richard
3272 Boul. LASALLE
Verdun (Québec) H4G 1Y9
TEL: 767 - 9941 , FAX: 766 - 9985
Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis